MUUSIKABÖRS

Idufirma paneb laulud börsile

Täna tutvustatakse avalikkusele unikaalset laulubörsi Fanvestory, mille üks asutajaid on muusik Uku Suviste. Idufirma kaudu on võimalik investeerida muusikute teostesse ja saada osa autoritasudest. ▶ 6

MAKSUD

Spordipood maksude maksmisega hädas

Sporditarvete kett Rademar on riigile 118 000 euro eest makse võlgu. Rademari juht kinnitab, et võlg väheneb iga päevaga ning koostöö maksuametiga on hea, tänavu tuleb aga kaupluste optimeerimisega tegeleda. ▶ 2

INVESTOR

Aksionärid: LHVd hoida tasub, juurde ei osta

Eilsel LHV aktsionäride koosolekul kinnitati dividendi suurus 15 senti aktsia kohta. LHV aktsiaid soetanud väikeaktsionärid kinnitavad, et on tehtud investeeringuga rahul, kuid praeguse hinna pealt juurde ei osta. ▶ 14–15

PÄEVA TEGIJA ▲

Eestlaste robotid said Euroopas tööd

Eestlaste Ahti Heinla ja Janus Friisi asutatud kullerrobotite tootja Starship Technologies alustas koostööd pitsafirmaga Domino's Pizza Enterprises, kellele hakatakse Saksamaa ja Hollandi linnades pitsa kojukande teenust pakuma. **Robotid** hakkavad pitsasid kohale toimetama Domino'se esinduste ühemiilise (*ca* 1,6 km) raadiuse ulatuses. "Meie robotite abil saame tarbijale tagasi anda kalleimat luksukaupa – aega," kommenteeris Heinla.

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Neljapäev, 30. märts 2017
nr 62 (5660) **3 eurot**

EUR/USD	USD/EUR	EUR/SEK	EUR/RUB	NordPool	Euribor
1,0786 ▼	0,9271 ▲	9,5095 ▲	62,2001 ▲	27,89 ▼	-0,242 ▼

KAUBANDUS

Baltikumi paradiis

Läti mängib end naabrite aktsiisitõusude toel paradiisiks, samas kui Eesti poepidaja nimetab olukorda lihtsalt katastroofiliseks. ▶ 4–5

▲ **Alkoholikauplus Valka vanas piiripunktis.** FOTO: ALDO LUUD / ÕHTULEHT / SCANPIX

LÜHIDALT

Soome metsaomanikud läksid suurtööstustega kohtusse

Helsingi maakohtus algas sel nädalal nn metsatööstuskontsernide kartelliasja kohtuasi, vahendasid Yle uudised.
Ligi 500 metsaomanikku esitasid kohtule hagi nõudmisega, et neile hüvitataks kahjud, mida nad on kandnud mitme suure metsatööstuskontserni kartellikokkuleppe tõttu. Süüdistuse järgi lõi lepe puidu hinna 25 protsendi võrra alla. Metsaomanikud nõuavad kontsernidelt hüvitiseks kokku 12 miljonit eurot.

Euroopa Liidu IT-agentuuri hoone ehitusleping sai allkirjad

Eile allkirjastasid Riigi Kinnisvara ja Fund Ehituse esindajad Euroopa Liidu IT-agentuuri peakorteri uue hoone ehituslepingu, teatas Riigi Kinnisvara AS.
Ligi 4400 ruutmeetri suuruse büroohoone ehitus algab aprillis ja kestab 2018. aasta suveni. Ehitustööde maksumus on käibemaksuta 8,76 miljonit eurot.
Agentuuri büroohoone, kus asub tööle ligi 100 inimest, ehitatakse Põhja-Tallinna Vesilennuki tänava tühjadele kinnistutele.

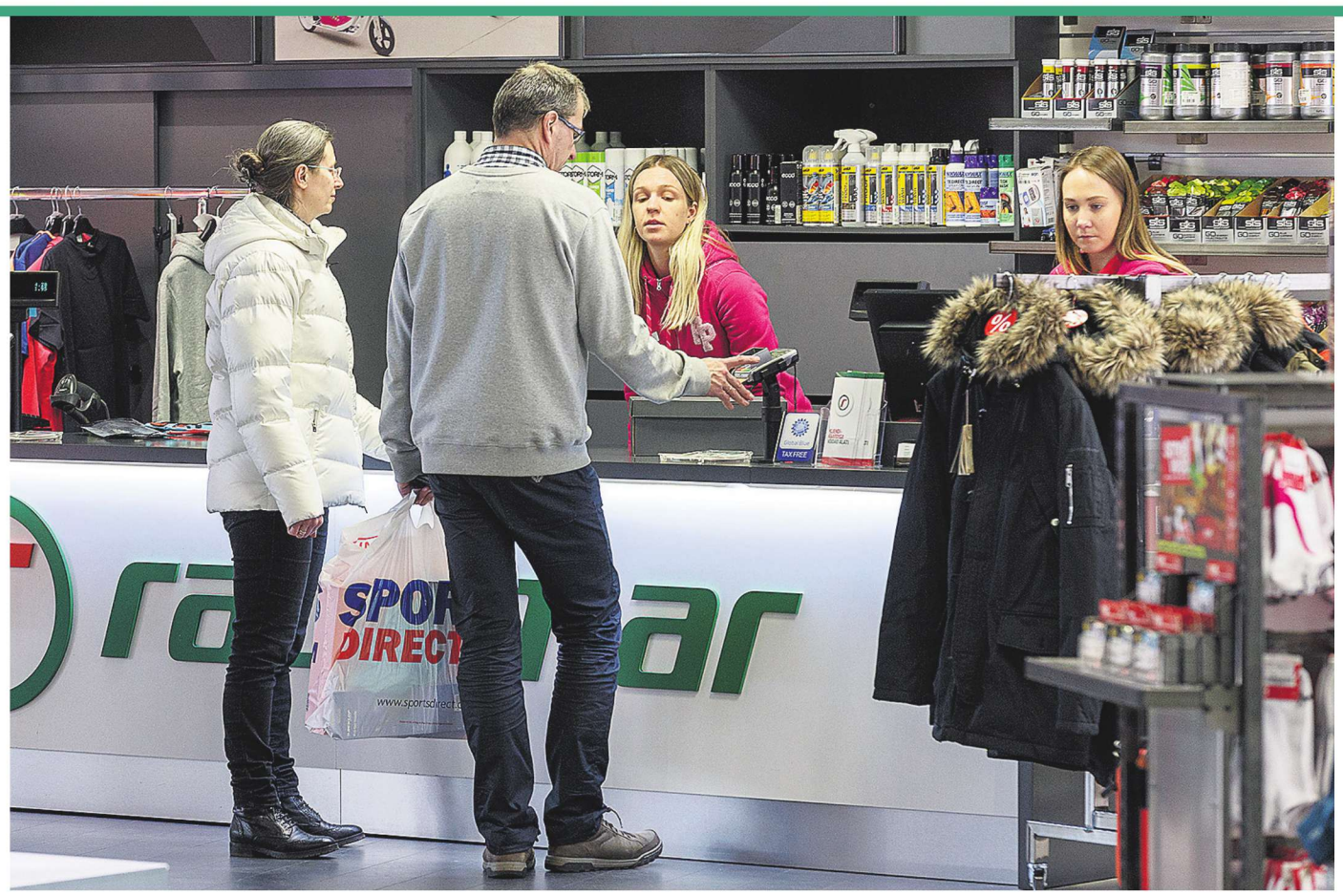

▲ Rademari spordipoekett põhjendab raskusi viimase kolme aasta kesise talvega. FOTO: ANDRES HAABU

MAKSUD

Rademar riigile võlgu

Sporditarvete kett Rademar on eilse seisuga riigile võlgu 118 000 euro eest makse, selgub maksuameti andmebaasist.

URMO ANDRESSOO
urmo.andressoo@aripaev.ee

Äripäev

Siiski on Rademar suutnud enamiku võlast tagasi maksta. Veel enne jõule ulatus võlakoorem maksuameti ees üle 330 000 euro.

"EMTA võlg väheneb iga päevaga ning koostöö on hea," tõdes Rademari juht ja osanik Margus Juksar. Praegu on ettevõtte võlg riigi ees 118 202 eurot. "Kolm viimast talve on spordikaubanduse jaoks keerulised olnud. Korralik talv on spordikaubanduses väga oluline," selgitas Juksar maksuvõla tekkimise telgitaguseid.

Konkurents turul on Juksari hinnangul tihe. "Kuid inimesed peavad liikumist oluliseks ning spordikaupade müük lähiaastatel kindlasti kasvab," arvas ta. "Praegu valmistume kevadeks ning kõik läheb plaani kohaselt," oli Juksar lootusrikas.

Tänavu on Rademari juhi sõnutsi keti põhieesmärgid efektiivsuse kasv ning kaupluste arvu optimeerimine. Mida see täpsemalt kujutab, Juksar lähemalt selgitada ei soovinud.

Spordis ongi konkurents tihe

Kui Rademar heitleb raskustega, siis tema suurimal konkurendil Sportlandil on kasum hoopis kasvanud. Suur kasumlikkuse hüpe oli 2015. aastal, kui Sportland tõi turule SportsDirecti kaubamärgi all tegutsevad kauplused.

Seda, et Sports Direct on Eesti turul hästi vastu võetud, kinnitab ka Sportland International Group ASi juhatuse liige Are Altraja. "Selle keti kaubavalik on kindlasti toonud spordikaubandusse tarbijaid juurde," kinnitas ta.

312 836

eurot oli eelmise aasta 22. novembri seisuga Rademari maksuvõlg. Eilseks oli see vähenenud 118 202 eurole.

"Konkurents spordikaubanduses, nagu ka spordis üldiselt, on tihe," möönis Altraja. Tema sõnutsi on spordibrändide ja -kaupade turg nii Eestis kui ka Baltimaades stabiilses kasvus. "Nagu sport kui tegevus tervikunagi," tõdes ta.

Altraja iseloomustas Sportlandi käekäiku sõnaga stabiilne.

"Sektoris tegutsevate ettevõtete majandustulemused ei peegelda mitte ainult kaubanduse tervist, vaid neid tuleb vaadata kompleksselt, jälgides ka nende ettevõtete kulusid ja investeeringuid turundusse, spordiga seotud tegevustesse ja organisatsioonidesse ning sportlaste tegevuse toetustesse," lisas Altraja.

E-kaubandus neelab pea veerandi

Altraja sõnul hindab Sportland Baltimaade spordikaubanduse turumahtu umbkaudu 200–250 miljoni euro suuruseks aastas. E-kaubanduse maht moodustab sellest tema sõnutsi umbkaudu 20–25%.

Kuna klientidel on võimalik internetipoodide kaudu soetada kaupa igast maailma otsast, on Altraja sõnutsi traditsioonilise kaubanduse edu teguriks nüüd veelgi enam hea teenindus, kena kauplus, hea tootevalik ning mõistagi ka hind.

"Viimane peab väga täpselt peegeldama hindu, mida pakuvad e-keskkonnad," lisas ta.

TULEMUSED

Rademari ja Sportland Eesti käekäik numbrites

mln eurodes

Rademar	käive	kasum
2013	15,7	0,05
2014	16,3	-0,53
2015	18,1	-1,55
2016 andmeid ei ole veel avalikustatud.		
töötajate arv: 208		

Sportland Eesti	käive	kasum
mai 2013 - apr 2014	34,5	0,30
mai 2014 - apr 2015	34	0,33
mai 2015 - apr 2016	40,8	1,27
töötajate arv: 389		

ALLIKAS: INFOPANK.EE

Spordipoe hind peab väga täpselt peegeldama hindu, mida pakuvad e-keskkonnad.

Sportland International Groupi juhatuse liige Are Altraja

▲ CV Keskuse juhatuse esimees Povilas Kytra jääb ametisse ka pärast ettevõtte müüki. FOTO: VERSLO ŽINIOS

TEHING

CV Keskus müüdi maha

Ringier Axel Springer Media AG ostis ettevõtte CV Keskus OÜ, kuhu kuuluvad tööportaalid cvkeskus.ee Eestis, cvmarket.lv Lätis ja cvmarket.lt Leedus.

CV Keskus OÜ on 2000. aastal Eestis loodud ettevõte. 2004. aastal laieneti ka Läti ja Leedu turule ning alates 2007. aastast oli omanik HeadHunter Group, mille taga on Venemaa tööportaal Headhunter.ru.

Povilas Kytra, kes on CV Keskuses töötanud juba kümme aastat, jääb ka edaspidi ettevõtte juhatuse esimeheks.

Axel Springer Media AG juhatuse esimehe Mark Dekani sõnul oli nende tööportaalide portfelli laiendamine Balti riikidesse strateegiline otsus siseneda kiirelt arenevatesse regioonidesse. "Balti riikides on ühed tehnoloogiliselt kõige kiiremini arenevad majandused Euroopas. Tugev SKP kasv kergitab aga ka nõudlust värbamisteenuste järele ja mõjutab seega positiivselt ka tööportaalide tegevust," ütles Dekan.

CV Keskus OÜ juhatuse esimees Povilas Kytra ütles, et ootab huviga, et ühendada oma grupi kogemused Ringier Axel Springeri teadmiste ja oskustega ning jätkata koos tööportaalide arendamist Baltikumis.

Grupi tööportaale külastab praegu iga kuu üle 1,8 miljoni kasutaja. Iga kuu avaldavad tööandjad enam kui 6000 uut tööpakkumist ja CVde andmebaasis on tööandjatel ligipääs pea miljonile aktiivsele CV-le.

MIS ON MIS

Ringier Axel Springer Media AG

Loodi 2010. aastal Šveitsi Ringier AG ja Saksamaa Axel Springer SE aktsionäride poolt, liites nende tegevused Kesk- ja Ida-Euroopas.

tegutseb kasvavatel turgudel Poolas, Ungaris, Serbias ja Slovakkias, pakkudes laia valikut meediateenustest.

Peakontorid asuvad Zürichis, kus töötab ligikaudu 3000 töötajat.

EHITUS

Maksupetisest ehitusettevõtja võeti vahi alla

Eile vahistati prokuratuuri taotlusel ehitusettevõtja, kes esitas osaühingu juhatuse liikmena maksuhaldurile teadlikult valeandmeid ning varjas oma maksukohustust arvatavalt enam kui 190 000 euro ulatuses.

Prokuratuuri teatel esitas 31aastane ehitusettevõtja oma raamatupidaja ja veel ühe isiku kaasaaitamisel maksuhaldurile teadlikult valeandmeid oma OÜ jaanuari 2016 kuni jaanuari 2017 käibedeklaratsioonides ja tuludeklaratsioonides eesmärgiga vähendada maksukohustust esialgsetel andmetel enam kui 190 000 euro ulatuses.

Viru ringkonnaprokuratuuri ringkonnaprokuröri Rita Hlebnikova sõnul on tegemist ettevõtjaga, kes pani toime maksusüüteo ning võib sellise tegevusega jätkata.

"Prokuratuuri hinnangul võib kahtlustatav vabaduses viibides jätkata uute samalaadsete kuritegude toimepanemist, hoiduda menetlusest ja kõrvaldada ning hävitada veel kogumata tõendeid," ütles ringkonnaprokurör.

Viru maakohus leidis, et prokuröri taotlus on põhjendatud ning võttis mehe vahi alla.

Kriminaalmenetlust viib läbi maksu- ja tolliameti uurimisosakond ning juhib Viru ringkonnaprokuratuur.

Maksuhaldurile andmete esitamata jätmise või valeandmete esitamise eest maksu- või kinnipidamiskohustuse vähendamise või tagastusnõude suurendamise eesmärgil, kui sellega varjatakse maksu- või kinnipidamiskohustust või suurendatakse alusetult tagastusnõuet suurele kahjule, karistatakse rahalise karistuse või kuni viieaastase vangistusega.

ÄRIPÄEV.EE

TÖÖSTUS

Eesti puidutööstus kasvab, ELis kahaneb

Eesti puidutööstuse toodangumaht on tõusnud kõigi aegade kõrgeimale tasemele ning puidutööstus on Eestis kõige kiiremini kasvava lisandväärtusega tööstussektor, näitab Swedbanki värske tööstusettevõtete uuring.

Kuue aastaga on tootmine Eestis kasvanud 55%, samal ajal kui Euroopa Liidus tervikuna on see langenud. Swedbanki puidutööstuse sektori juht Mait Kaup ütles uuringu andmetele viidates, et puidutööstusrid on mõõdukalt optimistlikult meelestatud ning kaks kolmandikku neist plaanib tänavu käivet kasvatada.

"Valdav osa puidutööstuse toodangu mahust liigub välisturgudele ja seetõttu on puidutooted ka suurim Eesti väliskaubanduse bilansi taastaja – Eesti ekspordib puidusektoris ligi 1,3 miljardit rohkem kaupu, kui impordib," märkis Kaup. Statistika järgi suurenes puidutööstuse eksport aastaga 4%.

"Kõige olulisemaks sihtturuks peetakse Norrat, mis moodustab kogu ekspordi käibest ligi poole. Tähtsuselt järgnevad Saksamaa, Suurbritannia, Soome ja Taani. Võimaluste kasvu nähakse enim Rootsis, kuid huvitava tendentsina on fookusesse tõusnud Hiina turg, mida plaanib püüda iga viies puidutööstur," rääkis Kaup.

Puidutööstuse investeeringute maht tänavu väheneb, kuid peamiselt tuleneb see eelnevate aastate suurtest investeeringutest. "Samas peaaegu kõik puidutööstusrid plaanivad sel aastal investeerida: veidi enam kui pooled vastanutest investeerivad kuni 500 000 eurot ja veidi vähem kui pooled vastanutest isegi üle selle. Investeeringud on peamiselt suunatud efektiivsuse kasvatamisele, kuid järjest enam hakatakse tähelepanu pöörama ka tootearendusele."

Mitu aastat püsinud tööjõupuudus on vähenenud, kuid siiski pidas iga kolmas puidutööstur tööjõupuudust arengut piiravaks teguriks. "Automatiseerimine on vajamineva tööjõu vajadust struktuurselt muutnud. Lihttööliste asemel vajatakse spetsialiste, kellel oleksid teadmised ning oskused käia ümber keerukate ja kallite masinatega."

ÄRIPÄEV.EE

FIAT LAOAUTODE SOODUSPAKKUMINE

ÖKONOOMSUS
TÖÖKINDLUS
MADALAD ÜLALPIDAMISKULUD
FUNKTSIONAALSUS

DOBLO
MAHUTAVUS 3,4-5,4 M³
KANDEJÕUD 675-960 KG
KÜTUSEKULU 5,0 L/100KM JA CO_2 133 G/KM
ISTEKOHTADE ARV 2-5
SOODUSTUS
KUNI 4000 EUROT

DUCATO
MAHUTAVUS 8-17 M³
KANDEJÕUD 1.000-1.900 KG
KÜTUSEKULU 6,3 L/100KM JA CO_2 157 G/KM
ÜMBEREHITUSE VÕIMALUSED
SOODUSTUS
KUNI 5000 EUROT

AUTOSPIRIT AS
EHITAJATE TEE 122 TALLINN,
TELEFON: 6 599 482
TALLINN@AUTOSPIRIT.EE

AUTOSPIRIT TARTU OÜ
TURU 47, TARTU,
TELEFON: 7 341 126
TARTU@AUTOSPIRIT.EE

autospirit
FIAT PROFESSIONAL

toimetaja Viivika Rõuk
tel 667 0111
toimetajad@aripaev.ee

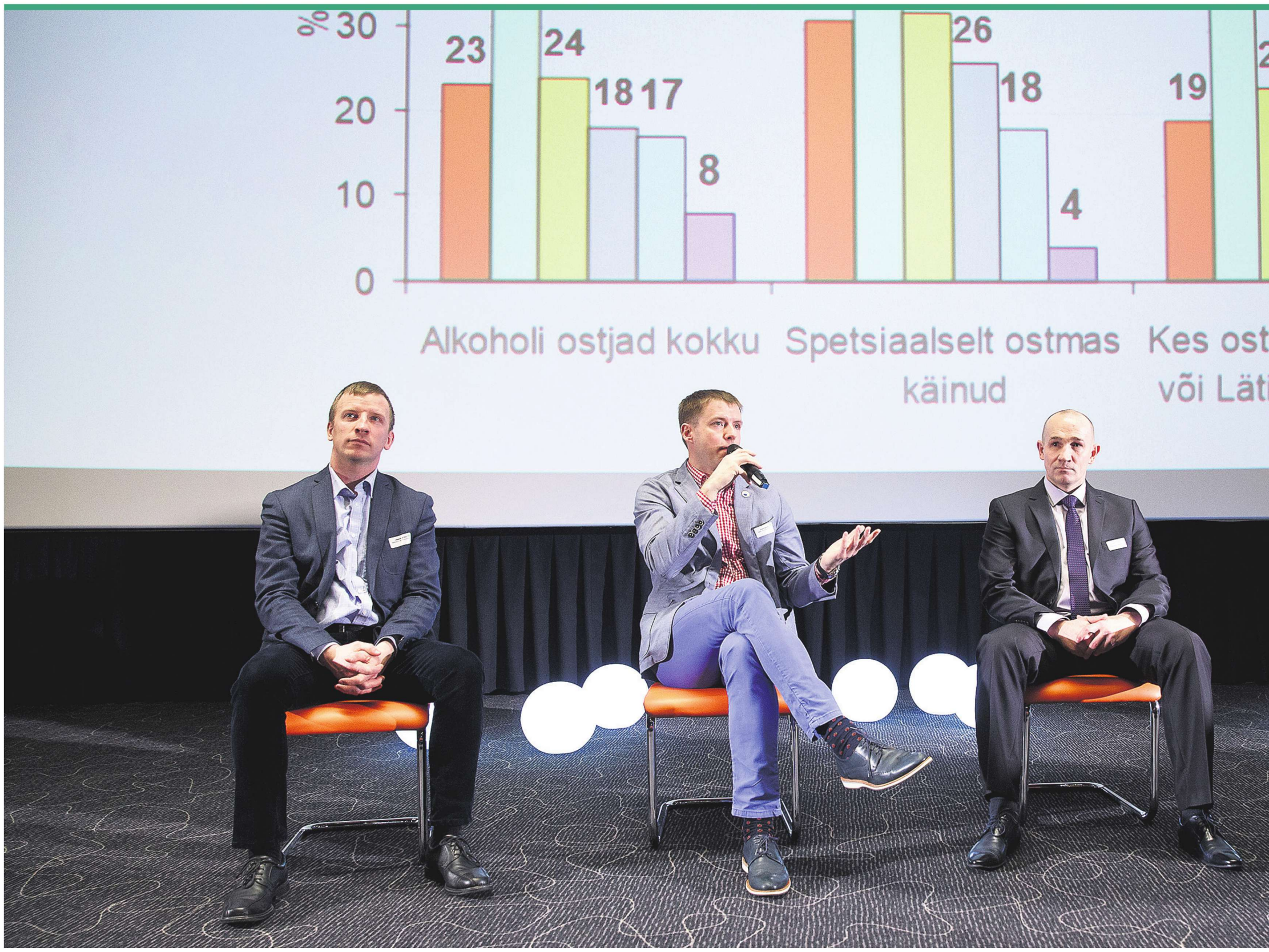

KAUBANDUS

Piirikaubandus pühib poed

Alkoralli Lätti on vähendanud Lõuna-Eesti maapoodides alkoholi müüki kuni kolmandiku võrra, samas Läti pool äri õitseb ja Valka linn mõtleb, kuidas joogituristidelt veel rohkem raha kätte saada.

MERIT PÄRNPUU,
VÄINU ROZENTAL
aripaev@aripaev.ee
Äripäev

Maapoodides on alkoholi osa suurem kui linnapoodides, ulatudes mõnes väiksemas müügikohas 25–30 protsendini. Hoogustunud piirikaubanduse tõttu pole veel ühtegi poodi kinni pandud. Tarbijate ühistud – enamik maapoode kuulub Coopi ketti – üritavad poode vee peal hoida, täiendades kaubavalikut.

Piirikaubandus sai hoo sisse eelmise aasta kevadel. Valitsus tõstis mullu veebruaris kangete alkohoolsete jookide aktsiisi 15 protsendi võrra ja seejärel hakati järjest sagedamini sõitma Lätti odavama alkoholi järele. Alkorallile Lätis on andnud hoogu Eesti ettevõtjatele kuuluvad alkoholipoed Alko1000 ja SuperAlko, mis on rajatud vahetult piiri lähedale Valka ja Ainažisse (Heinastesse). Kaks nädalat tagasi avati Alko1000 kauplus Eesti piirist viie kilomeetri kaugusel asuvas Läti linnas Apes (Hopas).

"Oleme kolleegidega rääkinud, et piirikaubanduse mõju on nagu seakatku mõju, mis levib Lõuna-Eestist põhja suunas," näitlikustas Põlva Tarbijate Ühistu juht Peeter Urman. "Meie kolleegid Kesk-Eestiski kurdavad juba teatavat mõju."

Kärbunud käive lööb müüjate palka

Valgamaal kauplusi haldava Tõrva Tarbijate Ühistu juhataja Ilona Leetma andmeil on alkoholi müük kahanenud keskmiselt 30 protsenti. "Kõik meie poed on piirikaubanduse tõttu kaotanud, Valga poed loomulikult kõige rohkem, kuna need asuvad piirilinnas," lisas ta. "Et vee peal püsida, peame leidma teisi kaubagruppe, mida müüa."

Ka Antsla Tarbijate Ühistu juhataja Roman Provorotovi andmeil on alkoholimüük nende piirkonna poodides kolmandiku võrra vähenenud. "Kaupluste kogukäive on langenud piirikaubanduse tõttu umbes 15 protsenti," täpsustas ta. "Kui minnakse üle piiri alkoholi ostma, siis ostetakse lisaks ka toidukaupu ja uudiskaupu. Alkoholimüügi vähenemine mõjutab kaupluse kogukäivet kõvasti, kuna tavaliselt on alkoholil suurem marginaal. Ja see tootegrupp on realiseerimisaega silmas pidades hästi turvaline, seda ei pea maha kandma."

Provorotovi sõnul on tema kui tööandja kõige suurem probleem see, et palga kasv on pidurdunud. "Müüja töötasu koosneb püsipalgast ja teatud protsendist käibest," selgitas ta. "Olukorras, kus käive väheneb, ei teki mul kuidagi võimalust palka tõsta."

Käibe vähenemist on püütud pidurdada maainimestele lisateenuste osutamisega. Näiteks hakati väikestes maapoodides müüma retseptivabasid loodusravimeid ja kiirloteriisid.

7

protsenti eestlastest käis 2016. aastal spetsiaalselt Lätis alkoholi ostmas, läbisõidul olles 16%. Need inimesed, kes käivad spetsiaalselt alkoholi ostmas, käisid eelmisel aastal joogi järel keskmiselt viis korda.

"Coop tegeleb praegu sellega, et käivitada sügisel süsteem, mis võimaldab hakata kauplustes sularaha välja andma," rääkis Provorotov. "Maainimene ei pea sularaha pärast sõitma kaugemale ja pensionär saab pensioni lähimast kauplusest kätte."

Meelitavad korraliku toidukaubaga

Võru Tarbijate Ühistu juhataja Mari Koort ei soostunud avaldama numbreid, kui palju on piirikaubandus mõjutanud kauplusi. "Käive on langenud kõikides meie ühistu poodides, sealhulgas linnas asuvates kauplustes," edastas ta e-kirjas. "Aktsiisitõusu mõju on tunda kõige rohkem piiri lähedastes maapoodides. Alkoholi ostmine Lä-

Äripäeva Infopank www.infopank.ee
ET Invest

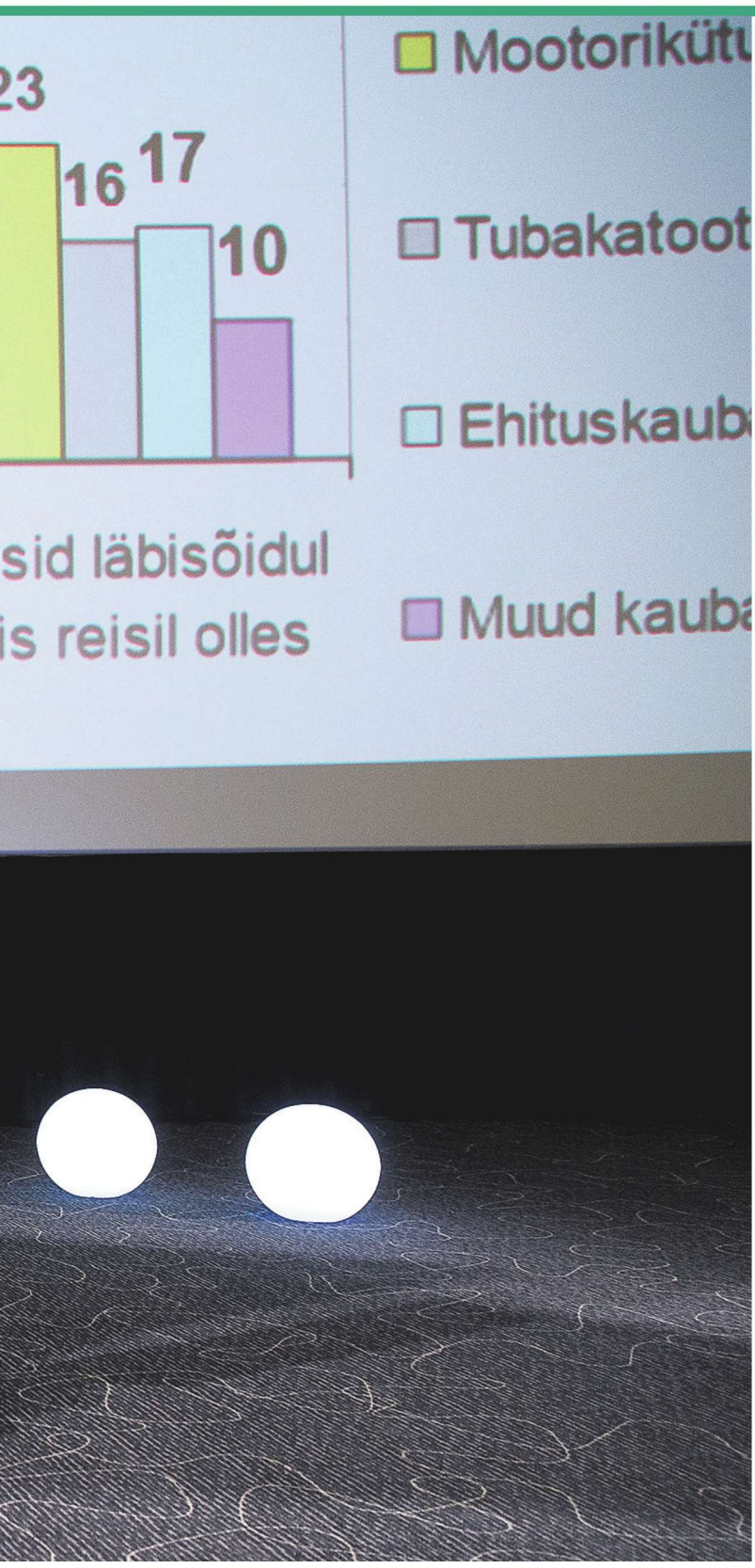

▲ Maksuameti tolliosakonna juhataja Urmas Koidu, Saku Õlletehase juhatuse liige Jaan Härms ja SIA Aldar Latvia juhatuse liige Lauri Uibo Äripäeva teemaveebi kaubandus.ee jaekettide seminaril. FOTO: RAUL MEE

Lätti

tist on eelkõige mõjutanud kange alkoholi ja õlle müüki."

Koorti kinnitusel üritavad nad vältida väikepoodide sulgemist, tasakaalustades väikepoodide kehvemaid tulemusi Võru Maksimarketi kasumiga. "Maapoodide hoidmiseks täiendame toidukauba valikut, pakkudes üha enam head kohalikku toodangut," seletas Koort. "Korralik toidukaup toob inimesed siiski poodi, sõltumata alkoholi hinnast. Väikepoodide sulgemine sunniks inimesi sõitma ka esmavajaliku toidukauba ostmiseks kodust kümnete kilomeetrite kaugusele. Meie ülesanne on pakkuda head kaubavalikut inimestele võimalikult lähedal asuvast poest."

Põlva Tarbijate Ühistu juhi Peeter Urmani sõnul on nende ühistu poodides alkoholi läbimüük 10–20 protsenti kahanenud, maapoodides natuke rohkem kui linnapoodides. "Meie ühistul on Lõuna-Eestis kõige rohkem väikeseid maakauplusi, meil on 6–7 kauplust, mille keskmine kuukäive on umbes 20 000 eurot," rääkis ta. "Siiani oleme neid kauplusi hoidnud, aga mis edasi saab, ei tea. Oluliselt sortimenti suurendada ei saa, sest riiulid on kaupa täis. Maapiirkonnas, kus elab vähe inimesi, ei ole mõtet tööstuskaubaga kaubelda. See suurendab kaubavaru ja kauba ringluskiirus väheneb."

"Valka linn on ehmunud, sest äkki on tohutult külastajaid, äkki on linn rahvast täis, aga pakkuda pole suurt midagi. Kõik mõtlevad, kas avada restorane. Väikseid poekesi tekib sinna nagu seeni pärast vihma, põhimõtteliselt pannakse iga tühi tuba juba alkoholi täis.

SIA Aldar Latvia juhatuse liige Lauri Uibo

MIS ON MIS

Spetsiaalsed alkoholipoed Eesti-Läti piiril

Alko1000 kaubamärgi all avati esimene pood Valka piiripunktis 2015 oktoobris, teine 2016 mais Ainaži (Ikla) piiripunktis ja kolmas tänavu 17. märtsil Ape linnas.
SuperAlko kaubamärgi all avati pood 2016. aasta oktoobris Valkas ja detsembris Ainažis. Tänavu peaks Lätis avatama veel kaks poodi.
Alko1000 kaubamärk kuulub SIA-le ET Invest (kuni 2016. aasta jaanuarini kuulus OÜ-le ERKA Invest), SuperAlko kaubamärk kuulub OÜ-le Aldar Eesti.
ALLIKAS: ÄRIPÄEV

Eestlane – nagu kuningas Läti piiril

Konjunkuuriinstituudi tehtud profiil näitab, et Lätis ei käi mitte Eesti kõige vaesemad inimesed odavamat alkoholi ostmas, vaid vastupidi – pigem käivad seal Eesti mõttes keskmise ja isegi suurema sissetulekuga inimesed.

Kui klient piiriäärsesse poodi juba läheb, siis ei võta ta kõige odavamat viinapudelit, vaid pigem võtab kallist bränditoodet, mida ta muidu endale võib-olla lubada ei julgeks, aga seal saab tunda, et on kuningas.

SIA Aldar Latvia juhatuse liige Lauri Uibo märkis, et nii tunnevad ka kõige lihtsamad inimesed, memm ja taat kummikutega. "Ja nende korvis ei ole Laua Viin ja Viru Valge, vaid Russki Standard, Baileys, Johnnie Walker, ja see korv on täitsa täis."

See on alles algus

Konjunktuuriinstituudi andmetel ostis vaid veerand inimestest vaid alkoholi, 77% inimestest ostis ka muid kaupu – põhiliselt toidukaupu, teisi aktsiisikaupu ja ehituskaupu, aga ka rõivaid ja jalanõusid.

Saku Õlletehase juhatuse liige Jaan Härms ütles, et piirikaubandus on kaugele arenenud Saksa-Taani piiril. Sealgi hakkas kõik peale alkoholiga, siis lisandusid karastusjoogid, millel oli suhkrumaks, mis tuleb ka meil võib-olla varsti. Härmsi sõnul on nüüd nii, et kuskil 40% Taanis tarbitavatest jookidest ostetakse ära 30 poest piiril.

Taani-Saksa aktsiiside vahe oli 2,5kordne, Eestis hakkab see Lätiga olema neljakordne, vähemalt lahja alkoholi puhul, märkis Härms. "Eesti ja Läti vahel on piirikaubandusel potentsiaal kasvada suuremaks, sest Kopenhaagenist, kust valdav inimesi tuleb, on piiri peale 360 km, aga Eestist hakkavad inimesed käima seal kas Tartust, kust on 80 km, või Tallinnast 200 km, Pärnust 70 km."

Mõniste poe juhataja: mõju on katastroofiline

Kui seni on piirikaubandust edendatud peamiselt Valka ja Ainaži (Heinaste) spetsiaalsetes alkoholipoodides, siis kaks nädalat tagasi avati Alko1000 pood ka Eesti piiri lähedal Ape (Hopa) linnas.

"Nädalavahetusel on meil tavaliselt väga hea müük, aga kui ma esmaspäeva hommikul tööle tulin, olin hämmastunud, et issand, mis toimunud on, miks kassa nii väike on," vahendas oma esmast reaktsiooni Mõniste A ja O kaupluse juhataja Keirin.

Tavalisest väiksema kassa põhjus oli see, et nädalavahetuse eel avati Mõnistest 11 kilomeetri kaugusel Ape linnas spetsiaalne alkoholipood Alko1000.

"Muidugi on meie kandi inimesed käinud Valkast odavat alkoholi ostmas ja see vähendab meie müüki, aga nüüd tundub, et, appi, midagi suuremat on juhtunud," rääkis Keirin.

"Mõju on lausa katastroofiline," kirjeldas ta juhtunut. "Ape poe avamisjärgsetel päevadel oleme hinnanguliselt kaotanud 30–40 klienti päevas. Rahalises väljenduses on see ikka mitusada eurot ehk üle 10 protsendi päevakäibest."

Keirini kinnitusel ei ole klientidest kadunud mitte kange Bocki õlle ostjad, vaid tavakliendid. "Olgem ausad, autokütus on kallis ja inimene, kes sõidab Apesse, ostab rohkem ja võtab sealt ka toidu. Ja tagasiteel mõtleb, et Mõniste poest täna enam läbi ei astugi," võttis ta suhtumise kokku.

KOMMENTAAR

Paradiisisaar keset Baltikumi

LAURI UIBO
SIA Aldar Latvia juhatuse liige (Valka SuperAlko on Aldar Eesti tütarettevõtte SIA Aldar Latvia omanduses)

Oktoobris avati kauplus Valkas, praeguseks on selge, et see on liiga väike. Ehitus käib hoolega ja avame kohe viis korda suurema kaupluse kesklinnas koos ees oleva turuga.

Detsembris avasime Ainažis 1000 m² suurune kaupluse, mis tundub ka praegu juba väike. Jälgime aktiivselt, kuidas turg edasi käitub, ja oleme valmis avama veel ja veel.

Sellest on kujunemas selline väike paradiisisaar keset Baltikumi. Kui siiani oli hästi suur huvi Eesti hankijatel müüa meile, siis nüüd tuleb minu postkasti ja telefonile iga päev kõnesid väga palju Leedust, Ungarist, kus aktsiis on tõusnud, ja mujalt Euroopast. Nii et see on nagu väike paradiisisaar tekkimas. Hankijate ja tootjate surve on väga suur ja pakkumised lähevad järjest paremaks.

Läti äri kasvab tõesti praegu kordades ja kordades, võib öelda, et iga nädalaga järjest rohkem, ja käive on ammu juba ületanud seitsmekohalise numbri piirid ja seda ilma käibemaksuta.

Praegu ma tean, et sinna tuleb kaks kauplust juurde, need tegelevad ka alkoholiga, aga ma arvan, et suurem muutus võiks tulla, kui piiri peale tuleb näiteks Läti ehituskaupade müüja Depo müüma. Avab oma suure ehituskaupluste poe ja Valkas samamoodi. Ja kui Läti valitsuse kurss jääb selliseks, nagu ta praegu on, et temast on tekkimas väike paradiisisaar keset Baltikumi, siis miks mitte.

Alkoholi tarbimist vähendab suhtumine

TÕNU UIBOPUU
Järva Tarbijate Ühistu juhatuse esimees

Meie poodide käibele ei ole piirikaubandus sellist olulist mõju avaldanud kui Lõuna-Eesti poodidele. Aga eks ka siinsed inimesed käivad Lätist odavamat alkoholi ostmas.

Mina ütlen, et tegelikult kahaneb maapiirkonnas alkoholi müük piirikaubandusest sõltumata, sest vanad niiöelda kärakamehed hakkavad eest ära kaduma ja noortel on teised huvid – nemad tarbivad lahjat alkoholi ja paljud noored on siit ära ehk Soomes tööl.

Elu on ise asjad paika pannud, alkoholi tarbimine on viisakamaks läinud ja see paistab igalt poolt silma. Sellist joomist nagu nõukogude ajal töö juures oli, ju enam pole.

Ühiskonna suhtumine alkoholi tarbimisse mõjutab palju rohkem kui see trall alkoholipoliitika ümber.

HARJU ELEKTER®

Aktsionäride korralise üldkoosoleku kutse, päevakord ja ettepanekud

Aktsiaseltsi Harju Elekter juhatus kutsub 27. aprillil 2017.a algusega kell 10.00 Keila Kultuurikeskuse saalis (Keskväljak 12, Keila) kokku aktsionäride korralise üldkoosoleku.

Aktsiaseltsi Harju Elekter nõukogu määras alljärgneva üldkoosoleku päevakorra ja kooskõlastas järgmised ettepanekud:

1.AS Harju Elekter 2016. a majandusaasta aruande kinnitamine
Kinnitada ASi Harju Elekter juhatuse poolt koostatud ja nõukogu poolt heaks kiidetud 2016. majandusaasta aruanne, mille kohaselt konsolideeritud bilansi kogumaht seisuga 31.12.2016 on 73 968 tuhat eurot, müügitulud 61 167 tuhat eurot ning aruandeaasta puhaskasum 3 224 tuhat eurot.

2.Kasumijaotuse kinnitamine
Kinnitada ASi Harju Elekter 2016.a kasumi jaotamise ettepanek juhatuse poolt esitatuna ja nõukogu poolt heaks kiidetuna järgnevalt:

Eelmiste perioodide jaotamata kasum	25 894 937 eurot
2016.a puhaskasum	3 218 644 eurot
Kokku jaotuskõlbulik kasum seisuga 31.12.2016	29 113 581 eurot

Juhatus teeb ettepaneku kasumi jaotamiseks alljärgnevalt:

Dividendideks (0,18 eurot aktsia kohta*)	3 193 178 eurot
Jaotamata kasumi jääk peale kasumi jaotamist	25 920 403 eurot

Dividendid makstakse aktsionäridele välja 16.05.2017 ülekandega aktsionäri pangaarvele. *Aktsionäride nimekiri dividendide maksmiseks fikseeritakse seisuga 11.05.2017 kl 23.59.

3. Nõukogu liikmete volituste pikendamine, uue nõukogu liikme valimine
Pikendada nõukogu liikmete Endel Palla, Triinu Tombak, Andres Toome ja Aare Kirsme volitusi viieks aastaks kuni 03.05.2022.
Valida uueks nõukogu liikmeks alates 04.05.2017 Arvi Hamburg, kelle volitused kehtivad viis aastat, kuni 03.05.2022

4. Nõukogu liikmete tasustamine
Määrata alates 04.05.2017 ASi Harju Elekter nõukogu esimehe tasuks 1600 EUR/kuus, nõukogu liikme tasuks 1000 EUR/kuus. Määrata nõukogu liikmetele koosolekul osalemise tasu 200 EUR. Koosolekul osalemise tasu ei maksta, kui nõukogu liige osaleb koosolekul telefoni teel. Tegevjuhtkonnas töötavale nõukogu liikmele rakendada ASis kehtivat premeerimissüsteemi.

Aktsionärid, kelle aktsiatega on esindatud vähemalt 1/20 aktsiakapitalist, võivad nõuda täiendavate küsimuste võtmist üldkoosoleku päevakorda, kui vastav nõue on esitatud kirjalikult 15 päeva enne üldkoosoleku toimumist, hiljemalt 12.04.2017. Aktsionärid, kelle aktsiatega on esindatud vähemalt 1/20 aktsiakapitalist, võivad kirjalikult esitada iga päevakorrapunkti kohta otsuse eelnõu mitte hiljem kui 3 päeva enne üldkoosoleku toimumist, hiljemalt 24.04.2017. Täpsem teave äriseadustiku § 287 (aktsionäri õigus teabele), § 293 lõikes 2 (õigus nõuda täiendavate küsimuste võtmist päevakorda) ja § 293' lõigetes 3 (kohustus esitada samaaegselt päevakorra täiendamise nõudega otsuse eelnõu või põhjendus) ja 4 (õigus esitada iga päevakorra punkti kohta otsuse eelnõu) nimetatud õiguste teostamise korra ja tähtaja kohta on avalikustatud Harju Elekter AS kodulehel www.harjuelekter.ee. Samas avaldatakse ka aktsionäride poolt esitatud otsuste eelnõud ja põhjendused, kui selliseid laekub. Pärast üldkoosoleku päevakorra, sh täiendavate punktide ammendamist, saavad aktsionärid küsida juhatuselt teavet aktsiaseltsi tegevuse kohta.

ASi Harju Elekter majandusaasta aruande ja päevakorrapunktide otsuseprojektidega on võimalik alates 03.04.2017 tutvuda Nasdaq Tallinn internetilehküljel http://www.nasdaqbaltic.com/market/ ja ettevõtte internetilehküljel www.harjuelekter.ee või Keilas, Paldiski mnt 31. Küsimusi päevakorrapunktide kohta saab esitada e-posti aadressile yldkoosolek@he.ee. Küsimused, vastused ja koosoleku seisukohad avaldatakse ettevõtte kodulehküljel internetis.

Vastavalt äriseadustiku § 297 lg 5 fikseeritakse koosolekul hääleõiguslike aktsionäride nimekiri seisuga 20.04.2017 kell 23.59. Koosolekule registreerimine algab 27.04.2017 kell 9.00.

Üldkoosolekul osalejate registreerimiseks palume esitada: füüsilisest isikust aktsionäril - isikut tõendav dokument, füüsilisest isikust aktsionäri esindajal - isikut tõendav dokument ja kirjalik volikiri; juriidilisest isikust aktsionäri seadusjärgsel esindajal – väljavõte vastavast (äri)registrist, kus juriidiline isik on registreeritud ja esindaja isikut tõendav dokument; juriidilisest isikust aktsionäri tehingujärgsel esindajal tuleb lisaks nimetatud dokumentidele esitada juriidilise isiku seadusjärgse esindaja poolt väljastatud kirjalik volikiri.

Välisriigis registreeritud juriidilise isiku dokumendid palume eelnevalt legaliseerida või kinnitada apostilliga, kui välislepingust ei tulene teisiti. AS Harju Elekter võib registreerida välisriigi juriidilisest isikust aktsionäri üldkoosolekul osalejana ka juhul, kui kõik nõutavad andmed juriidilise isiku ja esindaja kohta sisalduvad esindajale välisriigis väljastatud notariaalses volikirjas ja volikiri on Eestis aktsepteeritav. Isikut tõendava dokumendina palume esitada pass või ID kaart.

Aktsionär võib enne üldkoosoleku toimumist teatada esindaja määramisest ja esindatava poolt volituse tagasivõtmisest e-posti aadressil yldkoosolek@he.ee või üle andes nimetatud dokumendi(d) tööpäevadel kella 8.30 kuni 16.00, hiljemalt 26.04.2017 AS Harju Elekter sekretariaadis Paldiski mnt 31 (3. korrus) Keilas.

AS Harju Elekter, Paldiski mnt 31, 76606 Keila
Tel 674 7400, faks 674 7401
he@he.ee
www.harjuelekter.ee

MUUSIKABÖRS

Eesti muusikud lõid enneolematu võimaluse laulu tulust osa saada

Täna saab avaakordi laulubörs Fanvestory, mis pakub fännidele võimalust investeerida muusikute loomingusse ning saada osa autoritasudest.

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee
Äripäev

▶ Tanel Padari uus laul "Parem veelgi" on esimene teos, millesse saavad huvilised investeerida. FOTO: EIKO KINK

"Toome fännideni ühe osa muusikatööstusega seotud tuludest, mis oli seni suletud uste taga. Pakume sisuliselt võimalust osta osalus teoses ja jagada tulu koos artistiga," rääkis üks muusikabörsi asutajaid Juko-Mart Kõlar.

Idufirma toimimisloogikat on kõige lihtsam seletada näite kaudu. Esimene singel, millesse saab investeerida, on Tanel Padari laul. Padarile ja tema kahele kaasautorile jääb singlist kaks kolmandikku, ülejäänu läheb Fanvestory kaudu jagamisele. See tähendab, et investor saab osta üks või kaks, maksimaalselt 30 protsenti Padari teosest.

Edasi teenib investor pisikese summa iga kord, kui pala kõlab näiteks raadios või kontserdil, ent ka teenustes, nagu Spotify ja YouTube. Samuti saab investor osa sünkroniseerimistuludest ehk sellest, kui lugu kasutatakse reklaamis või filmis.

Sihtgrupp nii fänn kui ka Exceli-mees

Laulubörsil on kaks peamist sihtgruppi. Üht tüüpi kasutaja on emotsionaalsem, soovib suhestuda artistiga ja annab teosesse oma rahalise panuse. Teist tüüpi investor võtab seda aga kui võimalust tulu teenida.

Kõlar märkis, et autoriõigus kehtib veel 70 aastat pärast autori surma. "See on väga huvitav investeerimisinstrument, see ei sõltu majanduskasvust ega -langusest või börsikrahhidest, sest teoseid esitatakse ikka," rääkis ta.

30
protsenti teose tuludest läheb muusikabörsil investorite vahel jagamisele.

Tanel Padar märkis, et see ei ole kindlasti asi, mis kuu või kahega kedagi rikkaks teeks, küll aga võib mõni esialgu lihtsalt lemmikartisti toetav fänn laulubörsi kaudu investeerimisest huvituma hakata.

Kuidas idufirma ise kasu saab?

Idufirma teenib tulu nii teostelt kui ka teenustasudelt. Esiteks võtab platvorm fännidelt kaasatud summalt 10 protsenti vahendustasu. Samas läheb firma aga ka ise teostes väikeosanikuks ning saab osa autoritasude tuludest.

Kolmas tuluallikas on börsilaadne kauplemiskeskkond, mis tulevikus Fanvestory platvormile lisandub. Selle kaudu saab teostes osalusi osta ja müüa, idufirma aga loodab teenida ülekande- ja kauplemistasude pealt.

Esialgu katsetab laulubörs lahendust Eesti turul, ent juba üsna pea on plaanis maailm sihikule võtta. "Meil on kahes välisriigis kontaktisikud. Testime selle toru Eestis ära ja siis vaatame edasi," rääkis Kõlar. Esimene turg on ilmselt Suurbritannia, teine lootus USA.

Arendada plaanivad asutajad ka teenust ennast, nii et kaugemas tulevikus saaks Fanvestory kaudu raha paigutada ka muudesse loomevaldkondadesse, nagu raamatud, filmid, arvutimängud.

Lugude esitamisel hoiab silma peal autorite ühing. Nemad koguvad tulu kokku ning annavad Fanvestoryle, mis jagab selle investoritele laiali. See tähendab, et idufirma saab väga täpselt öelda, kui palju mingi lugu on teeninud. "Seda statistikat me hakkame platvormil edastama nii-öelda börsiuudistena – näiteks et eelmises kvartalis teenis lugu nii ja nii palju," rääkis Kõlar.

Idufirma sünd ja asutajad

Fanvestory asutasid peamiselt turunduse ja ürituskorraldusega tegelenud Birgit Karus, tarkvaraarendaja Kristjan Ulst, muusik Uku Suviste ning muusikaettevõtluse ja Eesti muusika ekspordi edendamisega tegelenud Juko-Mart Kõlar.

Idee sündis mõni aasta tagasi muusikatööstusteemalisel *hackathon*'il. Algselt Music Wall Streeti nime kandnud projekt on võitnud ideekonkursse ja osaleb Startup Wise Guysi kiirendis.

Nüüd on ettevõte teenuse valmis saanud ning tutvustab seda täna laiemale avalikkusele. Täna õhtul saab hakata ka investeeringuid tegema.

KÜBERTURVALISUS

VKGs võis nuhkida Vene luure

Riigi infosüsteemi amet avaldas eile eelmise aasta küberturvalisuse ülevaates, et Viru Keemia Grupp (VKG) langes mullu ilmselt Vene küberspionaaži ohvriks.

Eelmisel aastal tuvastati VKG arvutivõrgus pahavarale iseloomulik liiklus, seisab RIA raportis. Tarkvaraekspertiisi tulemusena leiti VKG kontorivõrgu arvutitest tarkvara Mimikatz, mida kasutatakse Windowsi süsteemides identsustõendite (näiteks paroolide, parooliräside jms) kogumiseks. Ühtlasi leiti n-ö tagauksetarkvara, mida kasutati kontrollserveriga ühenduse pidamiseks.

Järgnenud seirega tuvastati mitu kahtlast ühendust ja leiti ka sertifikaate, mis sarnanesid tagaukseühenduse puhul kasutatavatega. Sisevõrgu seire rohkem (pahavara) ühendusi kontrollserveriga ei tuvastanud, samuti ei leitud muid pahavaraga nakatunud seadmeid.

2016. aasta juunis tuvastati taas võrguühendus sama kontrollserveriga. Sel korral õnnestus ühenduse andmete põhjal tuvastada ka ühenduse algatanud arvuti nimi. Kontrollimisel selgus, et pahavaraga oli nakatunud SCADA monitoorimissegmendis paiknev tööjaam, mis seejärel võrgust eemaldati. Arvuti tarkvaraekspertiisis selgus, et arvutisse oli paigaldatud sama tagauksetarkvara, mis leiti varem kontorivõrgu arvutitest.

Kasutatavat pahavara ja kontrollserverit on seostatud APT28ks nimetatud küberspionaaži grupeeringuga.

Eesti on sihtmärk

RIA kirjutab raportis selle aasta prognoosiks, et Eesti on jätkuvalt Venemaa mõjutustegevuse sihtmärk. Venemaa kasutab RIA teatel küberoperatsioone käsikäes traditsioonilise mõjutustegevusega vastavalt tehnoloogilisele võimekusele, doktriinile ja välispoliitilistele võimalustele. 2017. aastal eesseisvate oluliste sündmustega seoses tuleb valmis olla küberrünnete hoogustumiseks.

Raportis seisab, et veel üks kriitilise iseloomuga intsident toimus oktoobris ühe Eesti suurima andmesideteenuse osutaja tuumikvõrgus. 5. oktoobri varahommikul hakkas osa ettevõtja ülekandevõrgu toimimist tagavatest tuumikvõrgu seadmetest teadmata põhjustel iseeneslikult taaskäivituma. Esmane logide analüüs näitas, et vahetult enne taaskäivitumist raporteerisid seadmed veateadet.

Selle veateatega pöördus ettevõtja seadmete tootjafirma poole, kes kinnitas teenusetõkestusründe toimumist, mis halvas seadmete käideldavuse. RIA ja sideettevõtja koostöös koguti ründepakettide salvestused ning edastati need seadmete tootjale; saadud paketid aitasid tootjal välja töötada tarkvarauuendused kriitilise vea parandamiseks. Tarkvarauuenduse väljatöötamiseni suutis ettevõtja edukalt rakendada alternatiivseid meetmeid, et vältida intsidendi kordumist.

Mullu üle 2000 juhtumi

Raportis on kirjas, et eelmisel aastal käsitles RIA infoturbeintsidentide käsitlemise osakond CERT-EE Eesti arvuti- ja andmesidevõrkudes 9135 juhtumit. Neist küberturbeintsidendina – juhtumina, millega kaasnes otsene mõju teabe või süsteemide konfidentsiaalsusele, terviklusele või kättesaadavusele – tuvastati 2248 juhtumit.

ÄRIPÄEV.EE

BREXIT

Suurbritannia andis lahutuspaberi ELile üle

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Suurbritannia peaminister Theresa May on Euroopa Liidule ametlikult teada andnud, et riik soovib liidust lahkuda.

Sellekohase kirja andis Euroopa Liidu Ülemkogu juhile Donald Tuskile üle Suurbritannia suuursaadik Euroopa Liidus Tim Barrow, vahendas agentuur Bloomberg.

Nüüd algab kaks aastat läbirääkimisi, et leppida kokku lahkumise tingimused ja uue koostöö alused. Kui läbirääkimisi ei pikendata, milleks oleks vaja kõigi 27 liikmesriigi nõusolekut, lahkub Suurbritannia Euroopa Liidust 2019. aasta märtsis.

Esimese teemana tulevad lauale tõenäoliselt Suurbritannias elavate teiste Euroopa Liidu riikide kodanike ning ELis elavate brittide õigused pärast Brexitit.

Šotlased töötavad vastu

Theresa May Brexiti plaane varjutavad šotlased – teisipäeval hääletas Šoti parlament ülekaalukalt selle poolt, et korraldada uus referendum Suurbritanniast lahkulöömise üle. Läinud aasta referendumil toetasid šotlased ülekaalukalt liidus jätkamist. Theresa May on öelnud, et ei taha seda teemat ette võtta enne, kui Brexiti kõnelused on lõpetatud.

Eelmise aasta juunis toimunud referendumil hääletas Euroopa Liidust lahkumise poolt 51,8% valimistel osalenud Briti kodanikest. Euroopa Liidu 60 aasta pikkuse ajaloo jooksul on Suurbritannia esimene riik, mis liidust lahkub.

Eestil on kahju

"Eestil on kahju, kuid me austame Ühendkuningriigi kodanike otsust," kommenteeris Suurbritannia sammu Eesti välisministeerium, lisades, et Euroopa Liidu lepingu artikli 50 käivitamine lõpetab ebakindluse Ühendkuningriigi Euroopa Liidust lahkumise kavatsuste ja ajaraami teemal.

Euroopa Liidu liidrid on kokku leppinud, et läbirääkimisi hakkab juhtima Euroopa Komisjon, kes on pealläbirääkijaks nimetanud endise Prantsusmaa ministri ja Euroopa Komisjoni voliniku Michel Barnier'.

Ülemkogu eesistuja Donald Tusk on 29. aprilliks kokku kutsunud erakorralise Ülemkogu, millelt oodatakse peale poliitiliste suuniste ka otsuseid lahkumisläbirääkimiste taktika ning teemade järjestuse kohta.

Suurbritannia lahkumisprotsess viib Euroopa Liidust välja eelarve ühe suurema rahastaja. Suurbritanniast enam maksab Euroopa Liidu eelarvesse sisse rohkem, kui sealt tagasi saab, üksnes Saksamaa.

Euroopa Liidu eelarve netomaksjatest on näiteks Rootsi valitsus äsja korranud, et Rootsi pole nõus enda sissemakse suurendamisega, et katta Suurbritannia lahkumisest jäävat tühikut.

"Kui britid Euroopa Liidust lahkuvad, tuleb vähendada ka eelarvet," ütles Rootsi rahandusminister Magdalena Andersson. "Ei ole mõistlik nõuda, et meie ja teised liikmesriigid peaksime hakkama rohkem maksma."

Uus eelarve peagi tulekul

Euroopa Liidu rahastamine toimub mitme aasta peale kokku lepitud eelarveraamistiku alusel, praegune kehtib 2014–2020.

Tuleva aasta alguseks peaks laual olema esimesed visandid järgmisest eelarvekavast. Seda hakkab ilmselt mõjutama ka Euroopa Komisjoni presidendi Jean-Claude Junckeri käima lükatud ELi tulevikudebatt, millest peavad kooruma Brexitijärgse koostöö prioriteedid.

PANE TÄHELE

Kes maksab Euroopa Liidule rohkem, kui tagasi saab?

Bloombergi andmetel oli 2015. aastal nn netomaksjaid ehk riike, kes ELi eelarvesse rohkem sisse maksid, kui sealt tagasi said, kokku 12.

Saksamaa	-14,3 mld eurot
Suurbritannia	-11,5 mld eurot
Prantsusmaa	-5,5 mld eurot
Holland	-3,7 mld eurot
Itaalia	-2,6 mld eurot
Rootsi	-2,2 mld eurot
Belgia	-1,4 mld eurot
Austria	-900 mln eurot
Taani	-800 mln eurot
Soome	-500 mln eurot
Luksemburg	-90 mln eurot
Küpros	-20 mln eurot

Kui britid Euroopa Liidust lahkuvad, tuleb vähendada ka eelarvet. Ei ole mõistlik nõuda, et meie ja teised liikmesriigid peaksime hakkama rohkem maksma.

Rootsi rahandusminister Magdalena Andersson

▲ **Suurbritannia peaminister Theresa May allkirjastab kirja, milles teatatakse Euroopa Liidule ametlikult, et Suurbritannia astub liidust välja.** FOTO: EPA

reklaamitoimetaja Marina Altmaa
tel 667 0161
marina.altmaa@aripaev.ee

Kõigi Eesti ettevõtete **taust ja seosed** Äripäeva Infopangast!

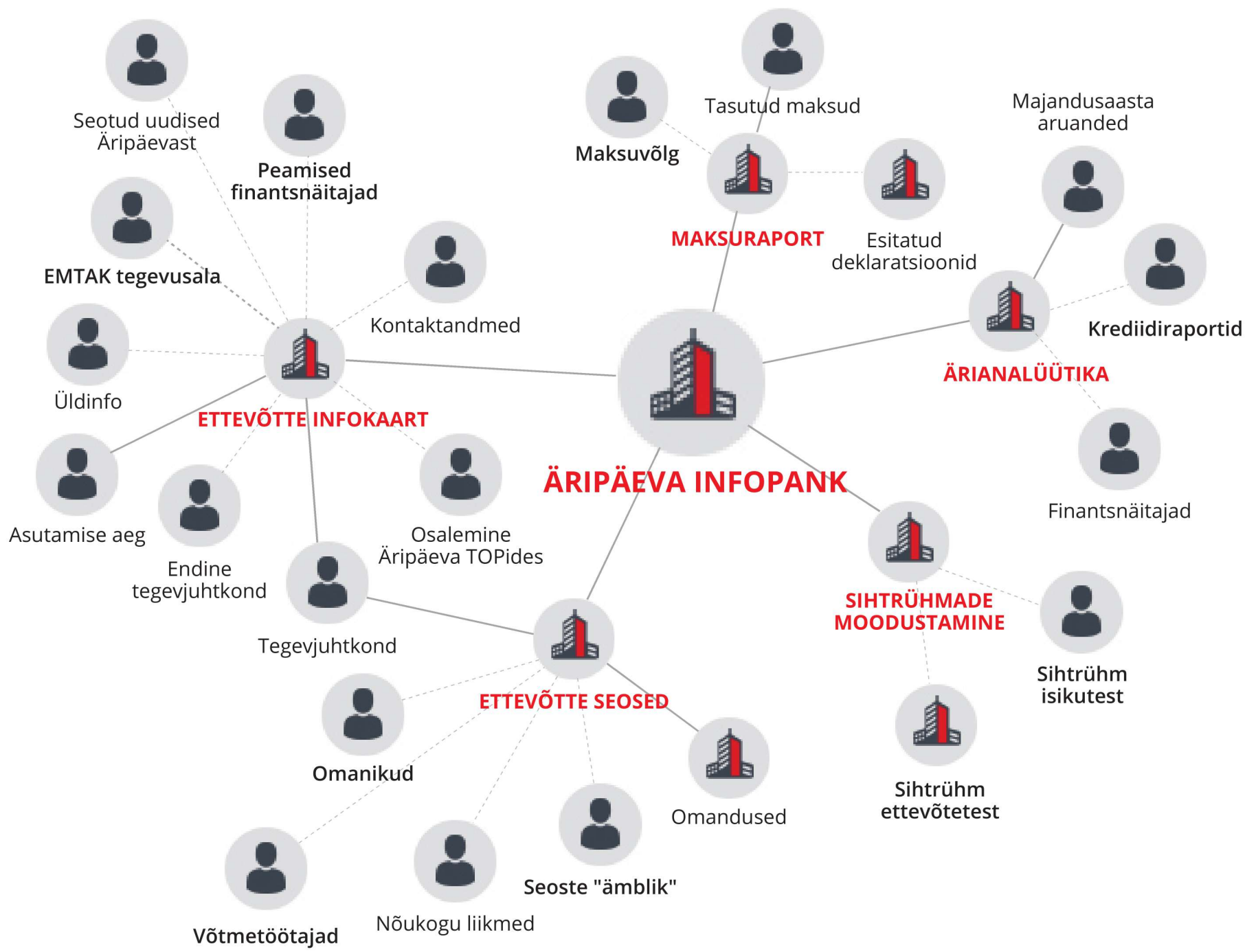

Äripäeva Infopank | telefon: (+372) 667 0008 | e-post info@infopank.ee

www.infopank.ee

PETTUS

Leedukas pettis gigantidelt hiigelsumma

Taiwanil asuv rahvusvahelise *hitech*-firma Quanta Computer Inc. teatas, et nende nimel tegutses Leedust pärit suli, kes pettis oma Lätis registreeritud firma vahendusel kahelt veebigigandilt välja 100 miljonit dollarit.

8,4

miljardit USA dollarit on Taiwanil asuva rahvusvahelise *hitech*-firma Quanta Computer Inc. väärtus.

Leedukas Evaldas Rimanauskas rajas pettuse tarbeks Leedu piiri lähedal asuvasse Läti linna Daugavpilsi sama nimega firma – Quanta Computer Inc. SIA, vahendasid Läti rahvusringhääling ja Reuters. Skeem seisnes selles, et ta saatis Taiwani firma Quanta Computer Inc. Ameerika partneritele e-arveid, mille alusel need tema kontole raha kandsid.

Leeduka netiõngitsemise ohvriks langes kaks suurt Ameerika korporatsiooni, kellel olid regulaarsed ärisuhted Taiwani firmaga. Ametlikult pole 100 miljoni dollari suuruse pettuse ohvriks langenud firmade nimesid välja öeldud, kuid ameeriklased on nimetanud "rahvusvahelist tehnoloogiafirmat" ja "rahvusvahelist *online*-sotsiaalmeedia firmat", mis arvatavasti tähendab Amazoni ja Facebooki. Amazoni ja Facebooki esindajad pole sel teemal kommentaare jaganud.

Taiwani Quanta esindaja Carol Hu kinnitas Reutersile, et nende ettevõte pole pettuse tõttu rahaliselt kannatanud, kuid nad peavad juhtunut kahetsusväärseks. Quanta paigaldab suurfirmadele servereid ja muid seadmeid. Facebookiga seob ettevõtet Open Compute Project, millega vahetatakse serverite projekteerimise tehnoloogiaid, Amazoniga koostöös toodab Quanta Kindle Fire tahvelarvuteid.

Kuidas leedukas tegutses?

Rimanauskas registreeris Quanta Computer Inc. SIA ühte Daugavpilsi korterisse. Firma põhikapital oli üks euro.

USA Föderaalse Juurdlusbüroo andmeil saatis leedukas mõlema Ameerika firma töötajatele e-kirju, milles esitles end Quanta Computer Inc. esindajana. Kirjale lisatud arvete eest maksid ameeriklased Lätis registreeritud Quantale. Selle firma arvelt liikus raha teistele Rimanauskase kontrollitavatele kontodele Lätis, Küprosel, Slovakkias, Leedus, Ungaris ja Hongkongis.

Läti rahvusringhääling märgib, et Läti pangad teenindasid neid ülekandeid regulaarselt. Läti maksuamet (äriregistri järgi oli Quanta Computer Inc. SIA käive aastast aastasse null) pani küll 2015. aastal ettevõtte müügile ja ümberstruktureerimisele keelu, kuid võttis selle peatselt maha.

Leedus vahi all viibiv 48aastane Rimanauskas kinnitas teisipäeval advokaadi vahendusel, et oli tõesti aastatel 2013–2016 Lätis registreeritud Quanta omanik – ajal, mil süüdistuse järgi pettused toime pandi. "Rimanauskas ostis Läti firma, sest tal oli plaanis äri laiendada," vahendas Reuters advokaadi juttu. Advokaat rõhutas, et tema kaitsealune eitab süüd.

Leedu prokuratuuri sõnul on Rimanauskase USA-le väljaandmise nõudmist oodata mais. Teda süüdistatakse pettuses ja rahapesus – kummagi teo eest on USAs maksimumkaristus 20 aastat. Lisaks süüdistatakse teda identiteedi varguses.

ÄRIPÄEV.EE

interneti turunduse meistriklassid
turundustreff.ee
Turundus Facebookis / Wordpress / Sisuturundus internetis / Google Adwords / Google Analytics

VÕRDLUS

Leedu ja Läti ettevõtjal mõru aeg

Leedu ja Läti ettevõtjate kulutused tööjõule on eriti kiiresti kasvanud, selgus Eurostati värskest statistikast.

Kõige kiiremini kasvas tööjõukulu Rumeenias – 12 protsenti. Rumeenia järel tuleb Leedu 10,7protsendise ja Läti 8,1protsendise kasvuga. Eestis kasvasid tööjõukulud 5,7 protsenti.

Euroopa Liidu keskmine on 1,7 protsenti. Pea samal tasemel oli näiteks Soome – 1,8 protsenti. Tabeli teises otsas on Kreeka, kus kulutused langesid poole protsendi võrra, ja Austria, kus langus oli 0,1 protsenti.

Sektoritest on kõige suurema väljakutse ees ehitusettevõtjad, kellel tuleb töötajatele tunnis kulutada 3,1 protsenti rohkem kui aasta varem.

ÄRIPÄEV.EE

LÜHIDALT

Gazprom teeb Euroopa äri ümber

Vene gaasihiid Gazprom plaanib suurkoondamisi nii Saksamaal kui ka mujal Euroopas. Handelsblatt kirjutab, et Gazprom Germania Berliini peakontori 230 töötajast koondatakse 100. Samuti võivad koondamised ees oodata tema Kasselis asuvat edasimüüjat Wingasi. Gazprom kinnitas, et käsil on laiem Euroopa äride ümberkorraldamine. "Meie prioriteet on sünergia loomine ja paralleelstruktuuride vähendamine. Seetõttu plaanime muutusi, mis toovad kaasa personali vähendamise ja reorganiseerimise 2017. aasta lõpuks," teatati Gazprom Exportist.
Gazprom Germania on suur ettevõte: 2015. aastal oli selle käive 17 miljardit eurot ning see korraldas 20 riigis asuva 40 ettevõte tööd.

Brüssel blokeeris börsiliidu

Euroopa Liidu konkurentsiamet teatas eile, et ei anna Deutsche Börsele luba London Stock Exchange Groupi ülevõtmiseks.
Päeval, mil Suurbritannia esitas ametliku Euroopa Liidust väljaastumise taotluse, on see kui sümboolne tõke Euroopa Liidu ja Suurbritannia tihedamale koostööle, kirjutas agentuur Bloomberg.
Mahult 14 miljardi dollari suurune tehing oleks loonud Euroopa suurima börsi. "Euroopa Komisjon ei saa lubada monopolide teket ja just see oleks selle tehinguga juhtunud," ütles konkurentsivolinik Margrethe Vestager.

Kevadkonverents:

Sekretäride päev 2017

25. aprillil
Tallinna Kultuurikatlas

ENESEKINDLALT KEVADESSE!

Korraldajad:
Äripäev Sekretär.ee
Äripäev

9.00 TERE TULEMAST!
Saabumine, kerge hommikueine, võimalus külastada messiala!

10.00 Päevajuhi tervitus
Konverentsipäeva ja meeleolusid juhib näitleja VEIKKO TÄÄR

10.15 Mida kõik maailma juhid ootavad oma abilt?
Columbus Eesti tegevjuht IVO SUURSOO

10.45 Kuidas luua ruumi sõbralik õhkkond *small-talki* abil?
Koolitaja MIHKEL KANGUR

11.15 Konkursi „PARIM SEKRETÄR 2017" finaalvoor
Laval konkursi finalistid ja väärikas žürii

12.00 LÕUNA- JA MESSIPAUS
Tervise Catering esitleb uudset menüüd, mis on valminud peakoka poolt spetsiaalselt sekretäride päeva konverentsiks. Kõht saab pai ja maitseelamus garanteeritud!
Samal ajal saab külastada fuajees põnevaid väljapanekuid messi eksponentidelt.

13.00 Mida uut toob 2017. aasta dokumendihalduses?
Arhiivindusspetsialist MAILA KUKK

13.30 Praktilised vahendid, kuidas mitte lasta robotil oma tööd ära võtta
Tehnoloogiaportaali Geenius.ee peatoimetaja HANS LÕUGAS

14.00 Mida ma teeksin ilma oma abideta?
Euroopa Parlamendi saadik KAJA KALLAS

15.00 ENERGIA- JA MESSIPAUS
Avatud on Tervise Cateringi mahlabaar, kus valmivad hõrgud, fresh´id ja vitamiinidest pakatavad joogid. Tõeline energiapomm kogu ülejäänud päevaks!

15.30 Suur kingiloos
Kõigi osalejate vahel läheb loosi suur hulk väärikaid kingitusi.

15.45 Käesoleva kevad/suve tulitavad trendid ja kuidas leida ülesse oma isiklik stiil!
Stilist ŽENJA FOKIN

16.15 Kuidas saada adekvaatne kontakt?
Näitleja ja suhtlemisoskuste koolitaja VEIKKO TÄÄR

16.40 Konkursi EESTI PARIM SEKRETÄR 2017 võitja pidulik väljakuulutamine

17.30 *AFTERPARTY*
- Meeleolukas *afterparty* toimub Hiltoni hotellis asuvas Olympic Park Casinos.
- *Afterparty* on kõigile konverentsi külalistele tasuta – pakutakse tervitusjooki, hõrke suupisteid, pokkerikoolitust, üllatusesinejaid jpm.
- Peole viivad kõik soovijad peale konverentsi selleks spetsiaalselt tellitud bussid.

HEA JUHT! Tunnustage oma väärt sekretäri ja kinkige talle pääse kevadkonverentsile!

Meie hoolitseme selle eest, et ta tunneks sel päeval ennast suurepäraselt ja konverentsist kujuneks tema jaoks aasta meeldejäävaim sündmus.

NB!
Konverentsil kuulutatakse välja konkursi PARIM SEKRETÄR 2017 võitja!
Konkursi info:
parimsekretar.officeday.ee

Põhjaliku konverentsikava leiab portaalist
WWW.SEKRETAR.EE

Soodushind 159 € (+km) kehtib kuni 18. aprillini. Täishind 179 € (+km).
Lisainfo ja registreerimine: Tiive Murdoja, tiive.murdoja@aripaev.ee, 56 823 990

Toetajad:
OlyBet Olympic Casino, FIFAA, Tallinn Viimsi SPA, Kõmmi Asemel, Lipuvabrik, vabalaud, Borealis Healthcare, 25 aastat Büroo Maailm, Artisan Honey, elke mööbel, cv online, Resort Hotel & Spa Estonia, Reklaamtoode, Superservice, Skizze, Kinkston kingiagentuur

RAAMATUPIDAMINE

E-arvete saatmine e-kirjaga tuleks lõpetada

Arvete saatmine meili teel on ebakindel, mittejälgitav, ebaturvaline ja mitteprivaatne ning võib osutuda kallimaks kui operaatorteenuse kasutamine.

Kuna pdf-arveid on juba aastaid saadetud meili teel, võib tekkida küsimus, miks ei võiks sama teha xml-formaadis masinloetavate e-arvetega. Kuigi tundub, et sellise süsteemi kasutusele võtmine oleks lihtne ja odav, võib see kujuneda hoopis kulukamaks kui e-arve operaatorite teenuste kasutamine ja põhjustada tõsiseid probleeme.

E-arvete operaatori Telema tegevjuht Hele Hammer toob Äripäeva teemaveebis finantsuudised.ee viis põhjust, miks tasub arvete meilitsi saatmisest loobuda.

Finantsuudised

◀ **E-arvete operaatori Telema tegevjuht Hele Hammer kutsub e-arvetega oma elu lihtsamaks tegema.** FOTO: RAULE MEE

TASUB TEADA

Raamatupidamise praktik

Artikkel "E-arvetega seotud muudatused" ilmus ajakirja Raamatupidamise Praktik märtsinumbris.
Raamatupidamise Praktik on ajakiri juhtidele, finantsistidele ja raamatupidajatele. Sellest leiab artikleid raamatupidamisest, aruannete koostamisest, maksudest, tööõigusest ja paljust muust, millega majandusarvestuses tuleb kokku puutuda. Igas ajakirja numbris ilmuvad lood uutest muudatustest. Ajakiri RP ilmub kümme korda aastas (ei ilmu juulis ja augustis). Ajakirja saab lugeda ka veebis:
http://www.raamatupidaja.ee/rppraktik.

PÕHJENDUS

Millistes punktides edestab e-arve e-kirjaga saadetud arvet

1. Meilid, ja seega arved, ei pruugi saajale kohale jõuda
Keegi ei garanteeri, et e-kiri ja sellele lisatud xml-arve kohale jõuavad. Uuringu järgi jõuab filtrite tõttu saaja postkasti 76% meilidest ja probleem pigem suureneb.

2. Meilide saatmisel puudub jälgitavus ja logi
Küllap on paljud ettevõtjad saanud võlgnevuse tähtaja ületanud kliendilt vastuseks: "Aga me pole seda arvet üldse saanudki!" See on mugav vastus, sest paljud kirjad lähevadki kaduma. Kuhu ja millal nad kaovad, ei suuda keegi tagantjärele tuvastada. E-arve operaatorite süsteemid peavad dokumendivahetuse kohta logi ja võimalikele vigadele leitakse alati kindel põhjus.

3. E-kiri on sama privaatne kui postkaart
E-kirja saatja peaks arvestama, et kogu info võib kergesti kõigile avalikuks saada. Saadetud kirjadele on ligipääs kõigil administraatoritel, kes haldavad vaheservereid ja rakenduskihte. Samuti on meilikontodesse lihtne sisse häkkida ja kunagi ei tea, kes on pimekoopia saaja. Halvimal juhul võib kogu meiliandmebaas saada kahjustatud.
Ostu- ja müügiarved enamasti saladusi ei sisalda. Ometi on valdkondi, kus arvetel sisalduvast teabest laia avalikkust teavitada ei soovita, olgu selleks kogused või hind.

4. E-arvetega võib kohale jõuda ka pahavara
Meilimanuste importimine ettevõtte majandustarkvarasse võib viia tõsiste probleemideni, kui arve asemel või sellega kaasa tuleb pahavara. E-arvete operaatori süsteemis liiguvad andmed turvalisi kanaleid pidi ja arvete asemel pahavara sattumine ettevõtte majandusinfosüsteemi on välistatud.

5. E-kirja teel e-arvete saatmine on kallis
Mõeldakse, et e-kirjaga arve saatmine on ju tasuta, aga e-arve operaatorite teenuste eest tuleb maksta.
Asi ei ole alati nii lihtne. Nimelt tuleb kõigi IT-kulude hindamisel jälgida süsteemi ülesseadmise, ülalpidamise kui ka vigade parandusse kulu.
Meili puhul on ülesseadmise ja ülalpidamise kulu küll väike või olematu, kuid vigade parandus läheb tihti kalliks maksma.
Teeme arvutuse ühe suurettevõtte näitel, kes saadab 10 000 arvet kuus. Eeldame, et neist 3% ei jõua saajani, iga sellise olukorra lahendamine (kõned kliendile, arve uuesti saatmine jms) võtab pool tundi ja seda teeb töötaja Eesti keskmise palgaga. Sellisel juhul tähendab see ettevõttele iga-aastast kulu üle 20 000 euro.

ÜKS KÜSIMUS

Millega tuleb ettevõtjatel arvestada seoses 1. juulil jõustuva kohustusega, et e-arve peab vastama juhendile või Euroopa standardile?

MARGE LEPP
rahandusministeeriumi e-arvete projekti juht

Soovitan, et ettevõtted jätkaksid üleminekut e-arvetele. Need, kellel on juba plaanid tehtud, viigu need kindlasti lõpuni.

Teistel soovitan hinnata oma ettevõtte olukorda ja võimalikku kasu e-arvete saatmisel ning tutvuda e-arvete saatmise lahendusvõimalustega ning kavandada e-arvetele üleminek.

Alates 1. juulist peab ettevõtte saadetav arve vastama juhendile või Euroopa standardile.

See tähendab, et vastuvõtja ei tunnista muu juhise või standardi järgi temale saabuvaid e-arveid.

Soovitan, et ettevõte või raamatupidaja hoolitseks juba varakult selle eest, et lubatud kujul olev e-arve luuakse kas ettevõtte kasutatavas süsteemis, kus müügiarveid koostatakse, või ostab ettevõte e-arve teisendamise teenuse mõnelt e-arvete operaatorilt.

MARGUS TAMMERAJA
Eesti Raamatupidajate Kogu esimees

E-arvete laiema kasutuselevõtu eesmärk on arvehalduse protsesse optimeerida, mis aitab säästa nii aega kui ka raha.

Eesmärk ei ole ainult e-arvete kasutamist edendada, vaid rõhutada vajadust minna üle digiraamatupidamisele.

Mingil põhjusel on jäänud mulje, et e-arvete kasutusele võtmine eeldab erilisi meetmeid ja pingutusi. Praktikas on olukord palju lihtsam ja tehniline valmidus e-arvete laiemaks kasutuselevõtuks on Eestis tegelikult suhteliselt hea. Automatiseeritud arveldamise protsess on mitu korda kiirem, arvete vastuvõtmisel ja töötlemisel väheneb risk andmete sisestamisel vigu teha. Vabanenud ressursid saab suunata teistesse valdkondadesse.

E-arvetega seotud muudatused

Algselt pidi tänavu 1. jaanuaril hakkama kehtima nõue, et avalikule sektorile esitatav arve nii kauba müümisel kui ka teenuse osutamisel peab olema e-arve, kuid hiljem lisati siiski vabatahtlikkuse aspekt.

Ajakiri Raamatupidamise Praktik lisab, et alates selle aasta 1. juulist peab e-arve vastama juhendile või Euroopa standardile. Avalikul sektoril tekkis kohustus masinloetavaid arveid vastu võtta alates 1. märtsil.

E-arve ei ole kohustuslik seetõttu, et riigikogu majanduskomisjon pidas takistuseks e-arvete edastamisteenust pakkuvate operaatorite poolt võimalike konkurentide turule pääsu takistamist, selgitas rahandusministeeriumi e-arvete projekti juht Marge Lepp. "Aluseks võeti ühe ettevõtte kaebus, kellel on võimalik oma teenuseid pakkuda, võtmata enesele e-arvete operaatori rolli. Seni puudub tõendus, et uusi tulijaid on tahtlikult takistatud," sõnas Lepp.

Rödl & Partner Audit OÜ juht ja vandeaudiitor Mart Nõmper ütles, et vabatahtlik e-arvetele üleminek on sobilik ja soovitatav esmajoones suuremate andmehulkade puhul. "E-arvetele üleminekust võidavad siiski kõik, väiksematel ettevõtetel on võit lihtsalt väiksem," märkis Nõmper.

Eesti Raamatupidajate Kogu juhatuse esimehe Margus Tammeraja sõnul on e-arvete esitamise võimekus olemas kõigil suuremas mahus arveid esitavatel ettevõtetel, kellest paljud saadavad e-arveid juba pärast 1. veebruari 2014 üleminekut otsekorralduste süsteemilt e-arvetele ja püsimakselepingutele. "Seetõttu on paljudel ettevõtetel lihtsam saata kõigile e-arve vastuvõtu võimekusega partneritele just e-arve," selgitas Tammeraja.

Mikro- ja väikeettevõtetel, kes kasutavad ühel või teisel viisil raamatupidamistarkvara, on Tammeraja sõnul samuti olemas võimalus saata e-arveid. "Kindlasti on e-arvete vastuvõtjate huvides, et võimalikult suur hulk arveid saabuks e-arvena, mis aitab neil olla kuluefektiivsem," lisas ta.

> **E-arvetele üleminekust võidavad siiski kõik, väiksematel ettevõtetel on võit lihtsalt väiksem.**
> **Rödl & Partner Audit OÜ juht ja vandeaudiitor Mart Nõmper**

KOMMENTAAR

Mugavus on uus igavus

Mugavustsoonist väljaraputamine on juhtide keeles see, mis tuleb teha, et tuua ettevõtte igapäeva midagi, mis tõmbab käima ja millega saab viia käibe uuesti kasvule.

Vajaduse selle järele tunned ära, kui inimesed istuvad pigem internetis. Internetis istutakse siis, kui töö enam põnevust ei paku ja aju otsib asenduseks midagi, mis pakuks.

Mugavustsooni termini kasutusele võtja sotsiaalpsühholoog Judith Bardwicki käsitluse kohaselt on mugavustsoon vaimne seisund, kus inimene tegutseb ärevus- ja stressineutraalses olekus. Motivatsioonikõneleja Daniel Pink ütleb, et kui oled liigses ärevuses, ei ole sa tulemuslik. Sama kehtib ka siis, kui oled liiga rahulik. Sama on spordipsühholoogias – optimaalne erutus annab parima soorituse. Tegelikult ongi vaja optimaalset erutusseisundit, olles piisavalt väge täis, aga mitte ärevmurelik.

Psühholoog Mihaly Csikszentmihalyi nimetab seda vooseisundiks, tsoonis olemiseks. Kõige olulisem eeldus vooseisundiks on ülesande keerukuse ja võimekuse optimaalne vahekord. Jõuga inimest mugavustsoonist välja pressida ei saa.

Iga väljakutse muutub varem või hiljem tavaliseks ja mõne aja pärast tüütuks sedamööda, kuidas tegija võimekus kasvab. Mõni võtab end seepeale töölt lahti ja teatab: läksin uusi väljakutseid otsima. Seda teadet võiks lugeda ka nii: töö on igav.

Vootsooni jõudmine

Kui sa tunned, et töö või äri ei paku enam pinget, ei ole sa mitte mugavus-, vaid igavustsoonis. Vootsooni tagasi saamiseks peavad Csikszentmihalyi kohaselt olema tasakaalus võimekus ja väljakutse, sest liiga keerukas väljakutse tekitab ärevust, liiga lihtne tülpimust. Selleks on üheksa eeldust. Tähelepanu ja mõtted peavad olema täielikult keskendunud ülesandele. Inimene peab teadma, mille nimel pingutab, ja tagasiside peab andma võimaluse aru saada, et töö tuleb hästi välja. Ülesandele tuleb keskenduda täielikult ja vaja on omada kontrolli töö üle – kas töö või olukord allub sulle. Aeg peab "lendama" ning eneseteadvus hajuma. Inimene peab tajuma oma töö tähenduslikkust, et ta teeb seda sisemise rahulolu, mitte tunnustuse pärast. Sarnane väljakutse ja võimekuse tasakaal on oluline ka õppimisel.

Igavustsoonist välja saamiseks võib esitada keerulisemaid väljakutseid. Seejuures tuleb tagada, et oleks võim, vahendid ja võimalused väljakutse teostamiseks. Tagada tuleb keskendumise võimalikkus ning jälgida, et väljakutse oleks tähenduslik või kantud missioonitunnetusest.

INDREK SAUL
müügikoolitaja

Kui sa tunned, et töö või äri ei paku enam pinget, ei ole sa mitte mugavus-, vaid igavustsoonis.

KOLUMN

Kui nõuga ei saa, siis saab jõuga

Pruugib vaid juttu tulla sookvootidest, kui õhk ruumis läheb paksuks ja osa silmapaare eksib toanurka, teine osa aga lööb pahaendeliselt põlema.

Osa mehi hakkab nihelema, teatades, et naised meeldivad neile, aga mitte börsifirmade nõukogus, sest seal peab ikka matsu ka jagama. Lendab mõni labasevõitu nali, mille peale naerab valju häälega selle tegija ning natuke vaiksemalt temaga töösuhtes olevad inimesed, olgu nad mehed või naised. Teine kategooria mehi kallab endale järgmise klaasitäie või läheb suitsu tegema.

Osa naisi jääb vait, sest teab hästi, et selle teemaga on võimalik ainult selg prügiseks saada – midagi sisulist pole mõtet öelda, sest pärast on feministi märk otsaees, katsu siis veel mingeid tähtsaid läbirääkimisi pidada. Teine selts tublisid naisi pistab kisama, et kvoodid alandavad neid – nemad võlgnevad kõik oma saavutused ainuüksi iseenese tarkusele. Neid vaevab kadedus: kui ebaõiglane see oleks, kui mõni naine saaks kvoodiga kätte selle, mille nemad on saavutanud raske töö ja vaevaga!

Ometi ei esita mitte ükski mees endale küsimust: kas ma olen seal, kus ma olen, oma võimete, oskuste ja hariduse pärast – või sain ma tippjuhi, poliitiku või muu silmapaistvama ameti sellepärast, et olen mees.

Ükski omanik ei pea juhti või tööandja töötajat palgates mitte kellelegi põhjendama, miks ta valis selle või teise. Sedasorti kaalutlused jäävad alati ettevõtte või asutuse siseinfoks, mida tegelikult isegi organisatsiooni sees laiemalt ei jagata. Üliväike osa häälekaid marginaale kaebab lõpuks kuhugi, kui tunneb, et on saanud ülekohtu osaliseks. Ja polegi mõtet kaevata. Isegi kui tööinspektsioon, võrdõiguslikkuse volinik või kohus kaebaja õigeks mõistab, on kõik uksed tema ees edaspidi ikkagi kinni.

VILJA KIISLER
arvamustoimetaja

Mees ongi turvalisem valik. Me oleme nii harjunud. Mees ei sünnita ega imeta ja lapsega koju jääb ta haruharva.

Ja olgem ausad, mees ongi ju turvalisem valik. Juba lihtsalt sellepärast, et me oleme nii harjunud: (tipp)juht on mees. Pealegi, mehed ei sünnita ega imeta ning lapsega koju jäävad nad haruharva.

Keegi peab midagi tegema ka

Kui Raul Rebane 2011. aastal kirjutas, et olla naine Eestis on puue, tabas ta täpselt. Rebane tõdes tüüpilise intelligentse mehena, et juhtimisandekus on piiratud ressurss ja praegu on naised juhtimisest eemal. Tüüpiline on ka Rebase lõppjäreldus: kvoodid-limiidid ei aita, sest need lihtsalt ei meeldi meile – muutuma peavad hoiakud. See on mugav järeldus. Aga lõpuks peab keegi ikka ka midagi tegema.

Eestis lõppes arutelu sookvootide üle 2013. aastal, mil riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjon arutas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi sookvootide eelnõu ja otsustas seda mitte toetada. Eelnõu nägi ette 40 protsenti naisi börsil noteeritud äriühingute nõukogudes aastaks 2020. Komisjoni esimehe Arto Aasa sõnul kehtib meil soolise võrdõiguslikkuse seadus ja puudub kohtupraktika, mis tõendaks naiste ja meeste ebavõrdset kohtlemist. Sedasorti argumentatsioon tuletab meelde Saudi Araabia välisministri Adel al-Jubeiri seisukohta, et naised peaksid autojuhtimisõigusega veel ootama, sest riik on tüdrukute harimises niigi suuri jõupingutusi teinud. Muide, Saudi Araabia naised said valimisõiguse aastal 2015.

Sookvootide kehtestamise vastu on peale rämealfalike naljade (nt Toomas Annus: nüüd tulevad soovahetusoperatsioonid börsifirmade juhatustes) käibel ka mõni argumendi mõõtu põhjendus.

1. Sookvoodid on halvad, sest me tahame, et tippjuhte valitaks võimete, kompetentsi ja kogemuste järgi, mitte soo põhjal. Siit järeldub, et naiste alaesindatuse börsifirmade juhtkonnas, poliitikas ja üleüldse ühiskondlikus elus on põhjustanud nende vähemad võimed ja kompetents. See aga on tõsi täpselt sama palju kui väide, et mustanahaliste inimeste kognitiivne suutlikkus on kehvem kui valgenahalistel. Tulge mõistusele, eks.

2. Sookvoodid solvaksid naisi, sest annaksid naistele konkurentsieelise, mis võib osutuda põhjendamatuks. Esiteks: vaata esimene punkt. Teiseks: selle argumendi esitajaid ei häiri tõsiasi, et ka meessoo konkurentsieelis võib olla põhjendamatu, ent seda ei peeta üldse teemaks, mille üle arutada. Kolmandaks: sookvootide tõrjumine põhineb muu hulgas mõttekäigul: miks peaks kellelgi edaspidi kergem olema, kui meil oli raske? Emotsioonina vastab sellele kadedus. Aga me ei ole ju ometi kadedad tulevaste põlvede peale?

3. Naised ise ei taha vastutavaid positsioone võtta, ja see on nende endi süü. – Ei tea, kas ikka on. Kas Saudi Araabia naised on selles süüdi, et nad ei tohi autot juhtida?

Keskealise tüdinud-tülpinud mehe nägu ühiskond ei saagi ehk olla eriti viljakas uute ideede ja värskete mõtete poolest. Me ei saa ühiskonda tervikuna jala pealt nooremaks teha, kuigi sedagi oleks hädasti vaja. Naisi lavale tuua saaksime küll. Sookvoote võiksime käsitleda ajutise abinõuna, mis pühitseb eesmärki, ja kui eesmärk on täidetud, võime abinõu südamerahus ajalukku saata.

KOMMENTAAR

Karuteene linlastele, mure Kalamajale

Jõuga ning lapsevanemate ja vilistlaste arvamusest hoolimata Gustav Adolfi Gümnaasiumit kasvatada ning Kalamaja laiendada soovivad koolijuht ning abilinnapea teevad karuteene nii koolile kui ka Kalamaja rahvale.

Puhkenud debatis saavad kõik aru, et koolikohti Kalamajja kui jõudsalt arenevasse Tallinna piirkonda on hädasti vaja. Kehtivate detailplaneeringutega lisandub lähiaastatel siia 5000 (tõenäoliselt lastega) perekonda.

Keeruline piirkond

Kalamaja arendused on alati keerulised, sest kogukond on välja kujunenud ja tahab kõigis otsustustes kaasa rääkida. Eriti teemades, mis puudutavad lapsi.

Antud juhul pole aga inimeste käest küsitudki, millist kooli Kalamajal tegelikult vaja on. Kuigi algas kõik ju ilusti

KRISTJAN-THOR VÄHI
Gustav Adolfi Gümnaasiumi lapsevanem ja vilistlane, ettevõtja

Mis kasu on Kalamaja inimestel "uuest koolist", kui lapsi veetakse kaugemalt sinna brändi pärast?

– Vana-Kalamaja 9 hoone Vene täiskasvanute gümnaasiumilt äravõtmisel oli haridusameti esimene valik teha sinna iseseisev piirkonnakool.

Kalamaja probleemid jäävad

Kaaluti ka selle andmist erakooli tegijatele või hoopis liitmist lähedal oleva Kalamaja Põhikooliga. GAGist ei olnud üldse juttu. Siis aga tuli initsiatiiv GAGi direktorilt, kes avaldas soovi saada hoone GAGile ja "äkki" sündis GAGi paisutamise plaan.

Kurb, aga GAGi laiendamine koolikohti juurde ei loo. Kuna Kalamaja koolimajja tuuakse GAGi praegusest hoonest üle 520–540 õpilast, siis juurde tekib vaid ligikaudu 180 uut kohta. Neid kohti ei tehta aga mitte ainult Kalamaja lastele, vaid jaotatakse haridusameti poolt üle terve linna vastavalt lastevanemate avaldustele ja sellele, kel juba õed-vennad GAGis õpivad.

Kolme uue esimese klassi loomisega GAGi juurde vähendatakse aga sama palju vastuvõttu lähedal asuvates Kalamaja Põhikoolis ja Westholmi Gümnaasiumis.

Ehk siis vastupidiselt poliitilisele loosungile kesklinna koolikohtade juurdeloomisest tegelikult neid eriti juurde ei tulegi.

Kodukool või "brändikool"?

Kalamaja tegemistes olulist rolli omava Telliskivi seltsi juhid juhtisid mu tähelepanu, et nad ei soovi nn brändikooli toomist piirkonda, mis tegelikult vajab oma kodust põhikooli.

Mis kasu on Kalamaja inimestel "uuest koolist", kui Viimsist ja Kakumäelt hakkavad lapsevanemad lapsi sinna vedama brändi pärast?

Ja mida sajad lisanduvad autod tähendavad Kalamaja niigi keerulisele liiklusele? Kalamaja piirkond vajab oma põhikooli, kuhu lapsed saaksid minna kodust jala.

GAGi juhtum kinnitab, et meie näiliselt demokraatlikus riigis on muutumas tüüpiliseks huvirühmade ignoreerimine ja probleemide näiline lahendamine.

Ühelt poolt on kodanikuühiskond muutnud kiires elutempos liiga pealiskaudseks, teisalt kasutavad poliitikud seda osavalt ära. Ärme luba teha endale karuteenet.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised – ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: **www.aripaev.ee**
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalisel, majanduslikul, poliitilisel või religioossel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

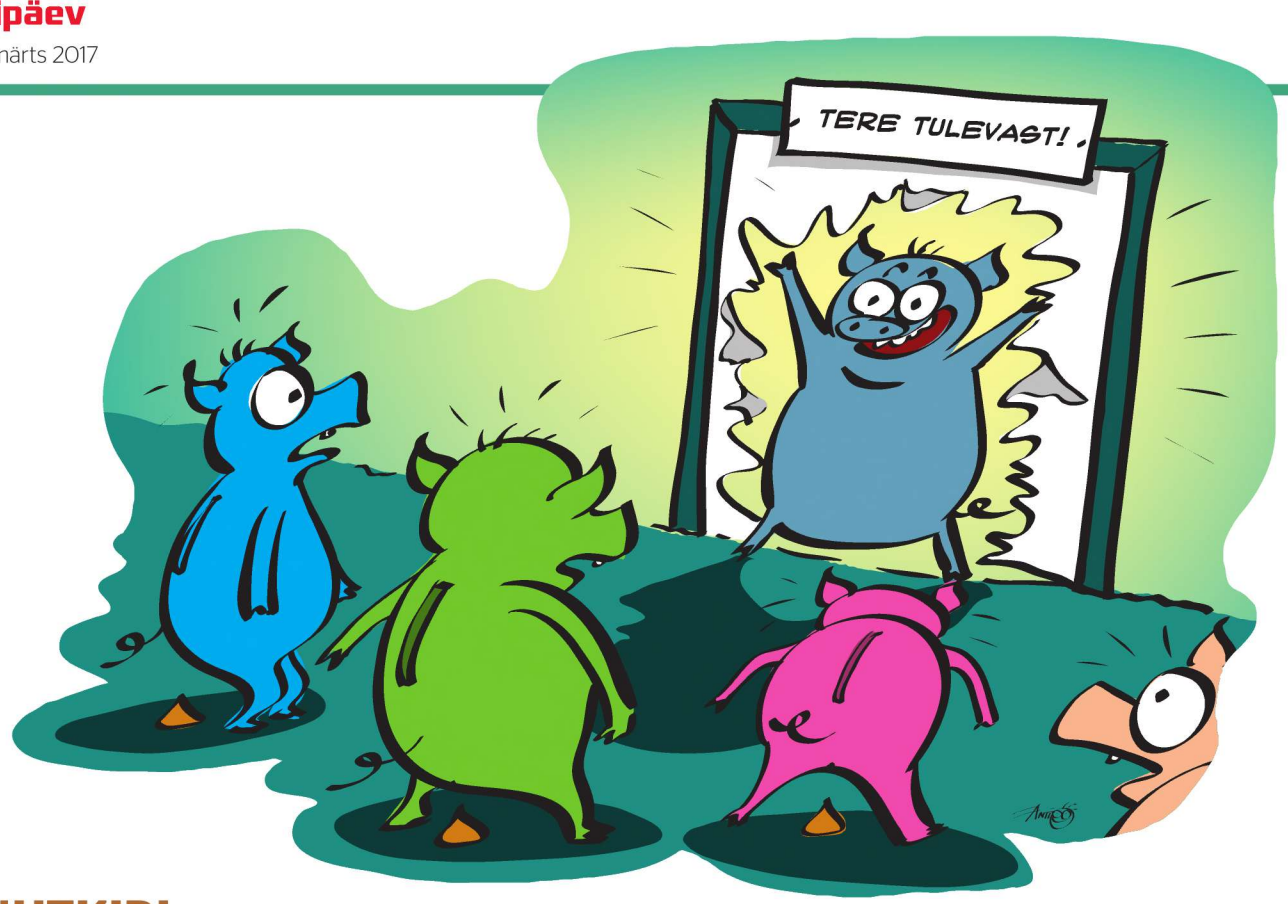

JUHTKIRI

Tuleva oli kohal kaua enne sisenemist

Tuleva sõnakas sisenemine pensionifondide turule tõi tulevastele pensionäridele meeldivaid muutusi kõigi fondijuhtide tasudes.

Esmaspäeval andis finantsinspektsioon rohelise tule Tuleva Fondid ASile, millega lisandus uus tegija kohustusliku pensionifondi fondivalitsejate ringi. Justkui ei midagi erilist – juba üle 600 000 inimese on pensioni II samba loomisest saadik maksnud sinna 2,3 miljardit eurot, mis nüüd Tuleva tulekuga muutus?

Mõjukas tulek, ütleb Äripäev, sest võimalik, et Tuleva on juba enne tegutsema asumist mõjutanud pensionifondidesse koguvate inimeste pensioninumbrit ülespoole. Selleks on Tuleva professionaalne tiim pidanud murdma mitu kivistunud hoiakut ja seisma vastamisi väga mõjukate turuosalistega.

Kuningas on ju alasti

Tuleva ütles, et kuningas on alasti ehk II sambasse kogutud säästud peavad pensionile jõudmise ajaks kahanemise asemel ikka kasvama. Paljude jaoks oli see uudis. See, et fondijuhid tõenäoliselt ei suuda aktsiaturge üle kavaldada, aga tasu saab ikka, on midagi, millega ei pea leppima, ütles Tuleva.

Läbimurde tõi Tuleva ka suhtumises indeksifondidesse, mida peeti eestlaste jaoks väheatraktiivseks. Indeksifondid oma turu keskmisega on väga hea tulemus, ütles Tuleva. Nüüd pakuvad ka SEB, Swedbank ja LHV indeksifonde ja maailma lõpp ei olegi saabunud.

Tuleva küsis ka: miks peavad olema teenustasud Euroopa kõrgemaid (OECD andmetel) ning seda tootluse eest, mis on Euroopa madalamaid. Nüüdseks on lisaks passiivsete fondide haldustasudele kukkunud ka aktiivsete fondide teenindamistasud. Indeksifondide teenustasud on kõigil turuosalistel alla 0,5%.

Pakkumine kaotamisvõimalustes

Pankade senistest hoiakutest võib aru saada, sest kõrgemat tootlikkust püüdes suureneb ka risk. Risk tähendab võimalust kaotada. Ja kaotust pakkusid pangad säästjatele eriti lahkelt.

Arvestades maailmaturgude tootlust 2003. aastast tänaseni, võiks Eesti inimeste II pensionisambasse paigutatud raha olla algusest tänaseni kasvanud üle ühe miljardi euro võrra, arvutas Tuleva tiim välja, aga meie inimeste osakute väärtus on kasvanud alla 350 miljoni euro. Kuhugi kadus üle poole miljardi tulevaste pensionäride raha.

Kogu pensionifondide turul toimunud muutust ei pea tingimata Tuleva kontole kandma. Fondide haldustasu alanemise põhjuseks võib tuua ka riigi poolt kõlanud avaldusi asuda seaduse jõuga säästjate kaitsele. Tõenäolisemalt mõistsid senised turuosalised, et hea aeg on selleks korraks selle teenusega läbi ja parem on klientide taluvuspiiri mitte kompama asuda.

Indeksifondide jõudmine pankade menüüsse alles nüüd võib olla ka lihtsalt ajastu märk. Võib-olla alles nüüd avastati, et aktsiaturgudest kavalamat fondijuhti siinsetest pankadest ikka ei leitud ning turu keskmine tootlikkus on miinusest oluliselt parem. Eriti kui säästjad kaotust kinni ei maksa.

Tööpõld on lai

Vaadates tulevikku, on Tuleval veel üks suur tall puhastada – see on maailm, mis avaneb pensionile jääjale. Riigi kaasabil kogutud säästude kallale pensionär ise ei pääse, kuigi aeg justkui käes. Võimalik, et mõni tõepoolest puhkaks reklaami-Veerpalu kutsel kogu vara poole aastaga ära ja jõuaks tagasi sotsiaalministri ukse taha. Aga riik juba ütleb, et inimene võib tööd teha, kaua tahab ja jaksab. Ka säästud võivad teenimist jätkata, ega aktsiad vanust küsi.

ÄRIPÄEV EETRIS

Kuidas Lätist sai paradiisisaar?

Piirikaubandus Eesti-Läti piiri lähedal kasvab ning pakub head teenimisvõimalust. Kellele ja kuidas uued teenimisvõimalused avanevad ning mida ja milliste summade eest eestlased lõunanaabri juurest ostmas käivad, sellest tänases saates.

▶ **Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.**

9000

küberkelmuse juhtumit registreeriti Eestis eelmisel aastal, millest elutähtsaid või riigile olulisi teenuseid puudutavaid intsidente oli 348. Suur osa kelmustest jääb varjatuks.

REPLIIK

Eesti on väike, aga mitte koomas

Suurbritannia lahutuspaber on alles algus. Ootame selle ära ja siis vaatame edasi. Ja siis ootame järgmise tähtaja ära.

Väga üldistatult küll, aga sellise sisuga on enamik meedias kõlanud hoiakuid küsimuste peale, mis on Eesti jaoks muutumas seoses Brexitiga, mida kindlasti ei peaks laskma juhtuda, milles peaks haarama initsiatiivi jne.

Arusaadavalt on Brexit esmakordne, ainukordne ja ehk ka viimane omataoline. Pole protseduure ega reegleid. Ei ole veel keegi praeguseks üheksa kuud kestnud uues maailmas välja mõelnud, kes Brexitist võidab.

PEETER-EERIK OTS
arvamustoimetaja

Lähevad ülevaatamisele ka väärtused, mida Suurbritannia on kehastanud, ning see saab olema lausa kuninglik õppetund.

Mida üldse võita saab?

Ma ei tea, kes võidab. Ma ei tea sedagi, mida peaks võitma. Üks maailma juhtivaid majandusi ja sõjalisi jõude saab lähemal ajas vastuse küsimusele, mida tema tiitlid tegelikult väärt on. Ühel või teisel moel lähevad ülevaatamisele ka väärtused, mida Suurbritannia on kehastanud, ning see saab olema kogu maailma jaoks lausa kuninglik õppetund.

Eesti on väike riik ja meie jaoks on mäng liiga suur, öeldakse. Aga äkki ei ole? Mäng on ju täiesti uus! Sõnastame kas või selle vähese, mis meile oluline, ja saamegi jutupunktid.

ELi poolt brittidega pealäbirääkijaks volitatud Michel Barnieri sõnul kavatseme olla õiglased, ent seista kindlalt oma 27 liikmesriigiga liidu huvide eest. Mis on Eesti huvid, mille eest Barnier seisab? Kas ootame ära, kuni keegi meile seda ütleb? No kuulge, me oleme väike riik, aga mitte koomas!

PANGANDUS

LHV aktsia hind teeb ostja ettevaatlikuks

Eilsel LHV aktsionäride koosolekul kinnitati dividend – 15 senti aktsia kohta.

LIINA LAKS
liina.laks@aripaev.ee
Äripäev

Samuti kinnitati majandusaasta aruanne, mille järgi suurenes panga puhaskasum aastaga 19,9 miljonile eurole. Panga dividendipoliitika näeb ette, et vähemalt 25% aktsionäridele kuuluvast maksustamiseelsest kasumist makstakse dividendina välja.

LHV Groupi juhataja Madis Toomsalu on öelnud, et dividendipoliitika lepiti kokku juba möödunud aasta üldkoosolekul. "Kuna LHV on jätkuvalt kiire kasvu faasis, suudame väärtust luua, kasutades kapitali äritegevuses, mistõttu ongi juhatuse ettepanek maksta dividendiks 25% maksustamiseelsest kasumist," põhjendas ta.

Äripäeva Akadeemia

Kuidas saada peaministriks?

Poliitilise kommunikatsiooni treening

19.04.2017

Janek Mäggi

Sooduskood: „peaminister"
359 € (km-ga 430,80 €)
Kehtib kuni 03.04.17
Tavahind: 399 € (km-ga 478,80 €)

Info ja registreerimine: Aimi Kändmaa / tel: 667 0442 / e-post: aimi.kandmaa@aripaev.ee / akadeemia.aripaev.ee

◀ **LHV eilsel aktsionäride koosolekul Hiltoni hotellis istuvad esireas panga üks asutajaid Rain Lõhmus ja ärimees Raivo Hein.** FOTO: ANDRAS KRALLA

Koosolekule kogunenud investorid suhtusid panga aktsiasse valdavalt positiivselt: ralli on olnud korralik – poole aastaga tõus ligi 30 protsenti, väärtpaber kauples eile Tallinna börsil 9,5 euro juures.

Investor Lenno ütles, et on LHV aktsionär algusest peale. "Sain osta sellise koguse, millist soovisin," ütles ta. Aktsiaga on ta rahul. "Põhjust on rahuloluks küll, nii aktsionäri kui ka kliendina. Tegelikult tegin kaks nädalat tagasi selle sammu, et tulin LHV panka üle," sõnas Lenno.

Juurde ostma ei tõtata

Mis aktsiat puudutab, siis plaanib Lenno seda esialgu hoida, mitte juurde osta. Väärtpaberiturgudel on ta tegutsenud paar aastat. Tal on veel paar Eesti aktsiat, kuid põhirõhk läheb välismaistele turgudele, eelkõige indeksifondidele. Kuidas tal nendega läinud on? "Ütleme nii, et olen teinud õnneks õigel ajal õigeid otsuseid. Eks ajaloos on olnud hetki, kus näpud sügelevad ja pärast mõtled, et oleks siis riskinud, oleks [nüüd rikas]... Näiteks enne Brexitit tahtsin oma raha panna... Aga siis mõtlesin, et ei hakka riskima," kirjeldas Lenno.

Ta ütles, et harib end börside koha pealt ise. "Aktsiate kohta on eesti keeles head kirjandust saada, aga ETFide koha pealt tegin ise kodutööd ja arvutasin Exceliga," rääkis investor.

Investoritest isa-poega Martin ja Christopher Lembra plaanivad samuti LHV aktsiat hoida. "Praeguse hinnaga juurde ei ostaks," sõnas Martin, kellel LHV aktsia on portfelli ainus Eesti börsi väärtpaber.

Krediidipanga juhatuse nõunik Valmar Moritz tunnistas, et on LHV klient juba ajast, kui nad veel pankki ei olnud. "Mängisin virtuaalportfelliga ja mõtlesin, et saan rikkaks," muheles mees. "Kui nad aktsiatega turule tulid, siis ostsin. Mulle meeldis viis, kuidas nad asju ajavad. Olen väga rahul – esimese aastaga on aktsia hind kõvasti tõusnud," rõõmustas Moritz. "Ma olen ostnud, et hoida, ma ei ole spekulant," lisas ta.

Pikalt investeerimisega tegelev Moritz märkis, et tema põhirõhk läheb Ameerika aktsiatele. "Analüüsides selgub, et kõige rohkem saavad tulu ikka ettevõtte omanikud – nii et on igati kasulik aktsionärina ettevõtte omanik olla," selgitas Moritz.

Põhimõtted on paigas

USA valis Moritz investeerimisriigiks seetõttu, et seal on tema hinnangul ettevõtja jaoks kõige soodsam majanduskliima. "Me võime ju olla patrioodid, aga Eestis peab ettevõtja üsna suuri kulusid kandma. Ameerikas piiri pole – teeni, palju tahad," rääkis Moritz.

"Minu põhimõte aktsiate valikul on see, et firmal peab olema arusaadav ärimudel ning ta peab olema reaalselt kohal. Ma ei mõista näiteks uue majanduse ettevõtteid, kes pole veel sentigi teeninud, on kogu aktsionäride raha ära kulutanud, aga teatavad, et ettevõte on nii ja nii mitu miljardit väärt," selgitas Moritz oma põhimõtteid. "Ma valin võimalusel ettevõtte, kus pole palgaline juhtkond, vaid kus juhtkonna liikmed on ise omanikud, aktsionärid. Palgalise juhtkonna puhul on probleem, et nad teenivad küll käivet ja kasumit, kuid aktsionärid neid väga ei huvita."

Moritz alustas veidi üle kümne aasta tagasi. "Muidugi langes kriisiga ka aktsiate hind," rääkis ta. "Loomulikult olen ka aktsiaid müünud – kui on näiteks muutunud ettevõtte strateegia, juhtkond. Kuid USA turu puhul on hea tema suurus – kui on vaja aktsiaid müüa, siis pane ainult order sisse, keegi ikka ostab. Tallinna börsil on teinekord raskusi juba tuhandest aktsiast lahtisaamisega."

TASUB TEADA

LHV Groupi tulemused

Eilsel aktsionäride üldkoosolekul kinnitati majandusaasta aruanne. Grupile omistatavast 17,8 miljoni euro suurusest kasumist kanti 891 000 eurot reservkapitali.

Varasemas börsiteates teatas LHV Group, et 2016. aasta puhaskasum oli 19,9 miljonit eurot – 5,1 miljonit eurot rohkem kui 2015. aastal. Pank teenis konsolideeritud kasumist 13,2 miljonit, varahaldus 6,1 miljonit ja Leedu äriüksus 1,9 miljonit eurot.

LHV Groupi tulud olid 2016. aastal 50,5 miljonit eurot. Aasta varem olid netotulud 38,3 miljonit eurot. Neto intressitulud kasvasid aastaga 29% ning neto teenustasutulud 31%.

Juhatuse liikmete volitused otsustati aktsionäride üldkoosolekul kinnitada veel kolmeks aastaks.

HIND

LHV aktsia hakkas sügisel rallima

eurodes

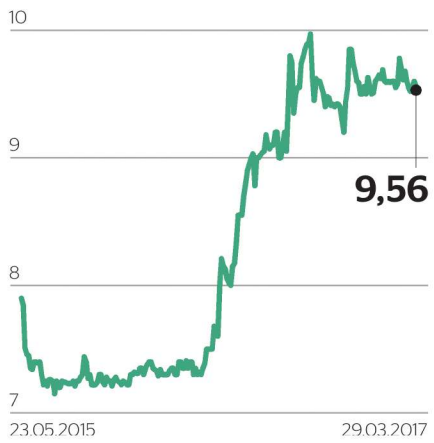

ALLIKAS: BLOOMBERG

BÖRS

OEG suurimad dividendisaajad

OEG tegi aktsionäridele ettepaneku maksta sellel aastal dividendi 10 senti aktsia kohta, selgus börsiteatest.

Olympic Entertainment Groupi ettepanek on maksta dividendina välja 15,18 miljonit eurot, siis jääks OEG jaotamata kasumiks 41,2 miljonit eurot.

Ettevõtte Hansaassets OÜ kaudu omab Olympicu asutaja ja nõukogu esimees Armin Karu 68,36 miljonit aktsiat ja saab seega 6,8 miljonit eurot dividendi. Nõukogu liige Janar Korpusov omab ettevõtte OÜ Hendaya Invest kaudu 28,7 miljonit aktsiat ja ta saab dividendi 2,9 miljonit eurot.

8.

mai öösel fikseeritakse Olympic Entertainment Groupi dividendi saavate aktsionäride nimekiri.

Suuremate dividendisaajate hulka kuulub näiteks ka Luksusjaht AS, mille omanik on Sven Lennart Alpstal. Dividendina saab ta 74 632 eurot.

Ettevõtte 24 Holding OÜ juhatusse kuuluvad Marko Milius ja Elmo Sarapuu, kes saavad kokku 46 678 eurot dividendi.

Siseinfo OÜ kaudu saab Oliver Peek 29 500 eurot. Raul Koosel võtab ettevõtte MindGap OÜ kaudu 25 500 eurot dividendi. Andrus Rand võtab Midas Invest OÜ kaudu 20 242 eurot dividendi. Rene Ilves võtab ettevõtte Seitse Samuraid OÜ kaudu 19 500 eurot dividendi.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED REKLAAM

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga									
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	0,90	1,00	1,80	1,80	1,80	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	1,20	1,50	2	100/200 (4)
BIGBANK	0,45	0,50	0,60	0,80	0,80	1,10	1,40	1,60	-	500
BIGBANK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägilt	kuu püsijäägilt
Danske Bank	kontakteeruge pangaga	
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
BIGBANK		-
BIGBANK	-	-
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga						
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaalpanganduse klientidele; (4) internetipangas/kontoris (7) päevalõpu kontojäägilt, Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee
BIGBANK Rüütli 23, Tartu, tel 1333, faks 737 7582, e-post: bigbank@bigbank.ee, www.bigbank.ee
Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037
Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD REKLAAM

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi-väärtus, €	emissiooni maht, €
Creditstar	EE3300111038	1.12.2016	1.09.2017	8,00%	kvartaalne	1 000	3 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Creditstar	EE3300111046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1 000	12 000 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1 000	5 000 000
Uvic	EE3300110782	27.11.2015	27.11.2018	10,00%	kvartaalne	1 000	1 500 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1 000	1 000 000
PlusPlus Capital	EE3300111079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	5 000 000
IuteCredit Europe A8	EE3300111020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 000 000
Creditstar	EE3300111053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000

REDGATE CAPITAL

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

FONDID REKLAAM

LHV Varahaldus 28.03

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Pensionifond L, EUR	1,60	1,60	1,60	2,62	0,96	4,25	3,92	4,26	471 385 913
Pensionifond M, EUR	1,26	1,26	1,26	1,86	0,58	2,75	3,32	3,71	70 269 766
Pensionifond S, EUR	1,28	1,28	1,28	1,80	-0,23	0,12	2,20	2,56	60 664 570
Pensionifond XL, EUR	1,40	1,40	1,40	3,01	1,18	5,42	4,39	5,00	118 393 740
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	1,30	-0,16	0,00	2,21	2,83	20 628 418
Täiendav Pensionifond, EUR	1,61	1,62	1,62	3,28	1,32	6,57	5,61	6,06	9 070 010
LHV Pensionifond 25, EUR	1,09	1,09	1,09	3,94	0,62	2,55	2,90	3,70	12 573 622
LHV Pensionifond 50, EUR	1,30	1,30	1,30	5,55	0,51	2,98	3,56	4,36	225 092 631
LHV Pensionifond Intress, EUR	0,93	0,93	0,93	1,59	-0,16	0,24	1,40	2,32	4 250 177
LHV Pensionifond 100 Pluss, EUR	1,73	1,75	1,75	8,83	0,20	4,20	4,86	6,15	4 678 110
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,80	0,80	2,04	-0,25	-0,16	0,90	1,95	533 442
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	10,97	11,08	11,08		-2,30	-0,08	-7,24	6,21	11 613 793,30
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	10,01	9,91	10,01		5,69	16,39	6,05	4,35	3 856 222,22
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,40	6,33	6,40		5,69	16,39	6,05	4,35	-

Nordea Pensions Estonia 28.03

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Nordea Pensionifond A, EUR	1,11	1,11	1,11	6,35	1,1	7,25	4,14	4,62	209 520 576,21
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,97	0,97	0,97	9,69	1,57	11,06	5,92	5,96	28 010 382,07
Nordea Pensionifond B, EUR	0,99	0,99	0,99	4,04	0,48	3,77	2,51	3,15	23 226 284,86
Nordea Pensionifond C, EUR	0,88	0,88	0,88	2,24	-0,55	-0,31	1,84	2,22	13 320 273,01
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,52	1,55	1,53	12,83	2,18	15,49	7,82	7,87	10 497 969,43
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,81	0,80	3,64	0,24	3,1	3,26	3,45	2 274 113,38

Trigon Asset Management 28.03

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Trigon Balti Fond C, EUR	19,12	19,80	19,41	6,83	1,71	14,04	13,04	8,77	1 468 195,92
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	30,31	31,39	30,78	11,85	10,28	25,57	7,83	11,29	93 560 306,67
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	24,62	25,49	24,99	21,61	0,52	71,10	20,06	2,39	15 503 210,44

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111 tel. +372 667 92 00, www.trigon.ee

Maaklerifirmade kontaktandmed

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

Äripäeva uudisveeb põllumeestele
Äripäev
Põllumajandus.ee

Äripäev Nr 62 (5660) 30. märts 2017

ISSN 1406-2585

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Midagi põnevat Soomest!

Mulle kirjutas lugeja Raivo, kes küsis nõu kahe Soome börsil oleva ettevõtte kohta.

"Neli kuud tagasi kirjutasin Teile kahest aktsiast, Huhtamäki ja Amer Sports. Siis oli aktsiate hind vastavalt 34,30 eurot ja 24,44 eurot. Kui Huhtamäki kvartalitulemuste peale umbes 8% tõusis, on praeguseks tõusust järele jäänud 0%. Amer Sportsi tulemused ei olnud kehvad, aga aktsia kukkus ja on maandunud väga heale tasemele. Analüüsimajad soovitavad osta ja hinnasiht on välja käidud 28 eurot. Kuigi turud kauplevad rekordite lähedal, kas on mõistlik soetada need aktsiad või veel oodata?" uuris Raivo.

Tegemist on suurfirmadega

Huhtamäki ja Amer Sportsi puhul on tegemist globaalse haardega ettevõtetega, mis ekspordivad USA turule. Huhtamäki valmistab toidupakendeid ja plastmassnõusid, Amer Sports toodab ja müüb tütarfirmade kaudu kõiksugu sporditooteid – ettevõttele kuuluvad näiteks tuntud brändid Salomon, Wilson, Mavic, Suunto ja Armada.

Ettevõtete aktsiaid võrreldes torkab silma, et Huhtamäki aktsia on aastaga langenud pisut alla protsendi, kuid Amer Sports on sama ajaga odavnenud 17 protsenti. Põhjuseks võib olla see, et Huhtamäki majandustulemused on paremad kui Amer Sportsi omad, sest viimane teatas näiteks eelmise aasta teises kvartalis kahjumist, mis oli 70 protsenti pirakam analüütikute ootusest.

Huhtamäki puhul torkab tulemuste puhul silma ka stabiilsus, sest ettevõtte viimaste aastate kvartali puhaskasum on kõikunud 40–50 miljoni euro vahel. Amer Sports seevastu on rohkem kõikunud ja kukkunud mõni kvartal isegi kahjumisse. Selles võrdluses meeldib mulle rohkem Huhtamäki.

Analüütikud näevad tõusu

Mõlemale aktsiale näevad analüütikud tõusu. Kui arvestada aktsiate hinnasihti ja aktsiate praegust hinda, siis nähakse Huhtamäkile 22 protsenti ja Amer Sportsile 33 protsenti tõusu.

Vaatamata ilusatele numbritele jäävad mõlemad aktsiad selgelt maha Helsingi börsist, mis on aastaga tõusnud 15 protsenti. Selle põhjal võib järeldada, et Huhtamäki ja Amer Sports pole just investorite lemmikud. Aga äkki ongi õige aeg osta, kui aktsia on soosingu alt välja langenud?

Soodsam kui Nike ja Adidas

Mina konkreetseid soovitusi anda ei saa, kuid kasutades lihtsat loogikat, et osta tasub mahatambitud aktsiaid, võiks ju ostuorderi sisse panna ning ujuda turuga võrreldes vastuvoolu.

Huhtamäki on ka minu jälgimisnimekirjas olnud ning mõlgutasin eelmise aasta alguses isegi ostuplaani, kuid pidasin aktsiat siis kalliks. Amer Sportsi kohta kirjutas Soome majandusajakiri Arvopaperi hiljuti, et kui turu seis ei halvene, tasub aktsiat osta, sest P/E suhtarvu poolest on see soodsam kui sama valdkonna ettevõtted Nike ja Adidas.

> **Äkki ongi õige aeg osta, kui aktsia on soosingu alt välja langenud.**
> investor Toomas

HIND

Suure kaarega Huhtamäki

aktsia hind eurodes

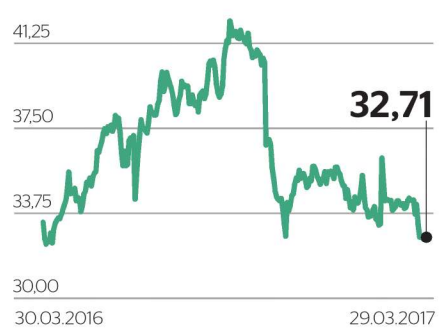

ALLIKAS: BLOOMBERG

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL

Kuidas läheb Toomase investeeringutel?

päevane muutus

+0,02%

väärtus 272 756,11 eurot
53% aktsiad / **40%** raha / **7%** võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Apple	**2,07**
Statoil	0,91
Berkshire Hathaway B-aktsia	0,52
Microsoft	0,29
Baltic Horizon Fund	0
Apranga	0
Tallink	-0,1
Ryanair	-0,94
Olympic EG	-1,07
Lerøy Seafood	**-1,23**

Viimased tehingud

Müüs: 9. jaanuaril 250 iShares Stoxx Europe 600 aktsiat hinnaga 36,36 eurot aktsia. Tehingusumma oli 9090 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.
Müüs: 9. jaanuaril 442 Ryanairi aktsiat hinnaga 14,68 eurot aktsia. Tehingusumma oli 6488,56 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimekirja aktsiate liikumisi.

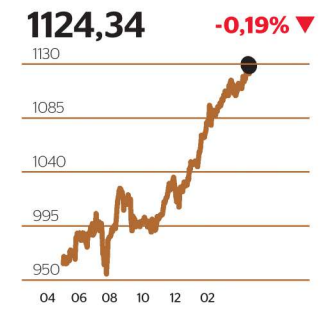

perioodi kõrgeim	1127,74
perioodi madalaim	955,95

TÜRGI

Türgi suurpanga aktsia kukkus 19%

Türgi valitsusele kuuluva panga Türkiye Halk Bankasi A.Ş.-i aktsia kukkus eile 19%, kuna vahistati panga üks tippjuhte.
Panga asejuht Mehmet Hakan Atilla vahistati Ameerika Ühendriikides ja teda süüdistatakse ametipositsiooni kuritarvitamises. Atillat süüdistatakse panganduspettuses ja asjaajamises Iraaniga ajal, mil riigi vastu olid kehtestatud rahvusvahelised sanktsioonid.
19protsendiline langus Istanbuli börsil pühkis panga turuväärtusest 2,2 miljardit liiri (560 miljonit eurot).
Ka varem on sarnaste kuritegude tõttu panga tippjuhte vahistatud. Eelmise aasta märtsis vahistati panga kullakaupleja Reza Zarrab, kes aitas Iraani valitsusel pesta sadu miljoneid dollareid. Asitõendite järgi tegi Zarrab koostööd mitme panga tippjuhiga, sealhulgas ka Atillaga.

PANE TÄHELE

Nokia teeb Ericssonile ära. Inderese analüütikud usuvad, et Ericssoni uus strateegia pole piisavalt hea.

Suurkahjum. Toshiba hoiatas, et eelmise aasta kahjum võib tulla oodatust suurem, kuna USA tuumajaamaüksuse kulud kasvavad.

Gazprom korraldab äri ümber. Vene gaasihiid Gazprom plaanib suurkoondamisi nii Saksamaal kui ka mujal Euroopas.

BÖRSIKAUBAD

Kütused 29.03

USD

Nafta IPE, bbl	51,52
Nafta NYMEX, bbl	48,53
Mootoribensiin, t	536,50
Diislikütus, t	468,50
Kerge kütteõli, t	461,75
Masuut (1% väävel), t	298,00
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,096

Põllumajandus 29.03

nael = 453,59 g

Kohv NYBOT, USc/nael	138,15
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	485,10
Kakao NYBOT, USD/t	2107,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	148,55
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	397,5

Värvilised metallid 28.03

USD/t

Alumiinium LME	1928,5
Vask LME	5800
Plii LME	2314
Nikkel LME	9785
Tina LME	19900
Tsink LME	2783

Väärismetallid 29.03

USD/unts, unts = 31,105 g

Kuld COMEX	1253,01
Plaatina NYMEX	954,19
Pallaadium NYMEX	789,10
Hõbe COMEX	18,12

VALUUTA

Euroopa Keskpank

Austraalia dollar	AUD	1,428
Bulgaaria leev	BGN	1,956
Hiina jüaan	CNY	7,477
Hongkongi dollar	HKD	8,435
India ruupia	INR	70,644
Jaapani jeen	JPY	119,840
Kanada dollar	CAD	1,455
Korea won	KRW	1209,110
Norra kroon	NOK	9,238
Poola zlott	PLN	4,247
Rumeenia leu	RON	4,553
Singapuri dollar	SGD	1,514
Suurbritannia nael	GBP	0,865
Šveitsi frank	CHF	1,069
Taani kroon	DKK	7,441
Tai baat	THB	37,371
Tšehhi kroon	CZK	27,021
Türgi liir	TRY	3,935
Ungari forint	HUF	309,190
USA dollar	USD	1,086

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

EUR/SEK ▲ **9,5067**

EUR/RUB ▲ **62,2015**

BÖRS

Tallinn 29.03

aktsia	sulgemishind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,240	0,00	983	14,5	4,9%	0,72	0,8%
Baltika	0,310	-1,90	1 023	66,2	4,1%	2,72	0,0%
Ekspress Grupp	1,350	0,00	0	9,2	9,1%	0,83	3,0%
Harju Elekter	3,750	1,08	19 657	20,0	5,7%	1,13	4,0%
LHV Group	9,560	-0,42	4 405	12,7	20,8%	2,64	0,0%
Merko Ehitus	8,890	0,00	2 330	25,8	5,0%	1,29	7,2%
Nordecon	1,270	0,00	5 121	13,5	8,9%	1,20	2,4%
Olympic EG	1,850	-1,07	323 435	9,7	26,6%	2,58	8,1%
PRFoods	0,397	0,51	2 297	35,1	1,9%	0,68	0,0%
Pro Kapital Grupp	1,980	0,00	0	-	-2,7%	1,29	0,0%
Silvano FG	2,900	-1,69	120 849	11,2	24,2%	2,71	3,4%
Skano Group	0,520	0,00	#VALUE	111,1	-23,0%	0,52	0,0%
Tallink Grupp	0,953	-0,10	90 457	14,6	5,4%	0,79	8,4%
Tallinna Vesi	13,900	0,72	23 616	15,1	19,4%	2,94	6,5%
Tln Kaubamaja	9,580	-0,10	131 720	15,2	15,4%	2,34	4,2%
Trigon PD	0,630	0,00	0	134,6	-2,1%	1,18	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,300	0,00	4 520	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emaettevõtja osa põhjal

Riia 29.03

aktsia	sulgemishind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	4,87	0,83	12,8	0,4	-
Latvijas Gaze	8,40	0,36	11,5	0,6	-
Olainfarm	9,31	0,65	12,0	1,4	-

Helsingi 29.03

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Citycon	2,17	-0,28	12,1	0,8	9,3
Elisa Comm.	33,04	-0,48	20,5	5,4	4,2
Finnair	4,42	-0,67	-	0,7	-
HKScan	3,48	1,46	-	0,5	4,0
Neste Oil	36,50	0,80	-	2,5	2,7
Nokia	4,97	-0,12	-	1,4	-
Olvi	26,80	-0,15	17,1	2,8	2,6
PKC Group	23,59	0,17	84,3	3,6	3,0
Stockmann	7,19	-1,44	-	0,5	-
Stora Enso	10,92	-0,64	-	1,5	-
YIT	6,34	-1,25	-	1,4	3,5

Vilnius 29.03

aktsia	sulgemishind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,67	0,00	-	2,8	4,5
Invalda	4,200	0,00	-	1,0	-
Linas Agro	0,651	0,31	15,9	0,6	-
Panevezio Statybos	0,968	1,47	-	1,5	-
Siauliu Bankas	0,515	0,00	1,9	1,1	-
Snaige	0,250	0,00	-	0,5	-

Harju Elekter ▲ **+1,08%**

Olympic EG ▼ **-1,07%**

LOE VEEBIST

Värsked börsiuudised: **www.aripaev.ee/bors**
Turuülevaade: **investor.aripaev.ee**